

DIRVA

THE FIELD

Nr. 37
Rugsėjo-Sept. 10, 1953
Cleveland, Ohio

Kodėl Malenkovas nepatenkintas?

(Paiškina Stačūnų kiauulininkė)

Stasė Vitkienė, vyriausia kiauulininkė Stačūnų (tarp šiaulių ir Pakruojų) "Pirmosios Gegužės" kolūkyje, "Socialistinio darbo didvyre", bene geriausiai paaikšina, kodėl Malenkovas savo garsojo kalboj skundėsi, jog žemės ūkyje, ypač gyvulininkystės srityje, reikalai stovi prastai.

Kalbėdama apie laimingą gyvenimą kolūkyje, ji stengiasi dideliais skaičiais pritenkti ir įrodyti, koks tas kolūkis turtingas.

Štai tie skaičiai.

Kolūkis apjungė 219 kiemų. Žemės iš viso yra 3,800 ha. Stambiųjų raguočių kolūkis turi 560, kiaulių — 615, avių — 413, o paukščių — net 3,700.

Vienam ūkiui tai atrodo gana daug. Turtingas dvaras! Bet...

Stačūnų apylinkė gali būti priskaityta prie geresniųjų žemių Lietuvoje. Bet imkime, kad tai yra tik vidutinės žemės kraštas. Imkime, kad iš 3,800 ha Stačūnų kolūkiui žemės yra bent jau 3,000 ha ariamos. Kiek tokiame ariamos žemės plote būdavo gyvulių ir paukščių Lietuvoje "buržuaziniams" laikais?

Statistikos duomenys (žr. "Lietuvos žemės ūkis ir statistika", red. dipl. agr. A. Musteikis, 1948) sako, kad iš viso Lietuvoje 1939 metais buvo ariamos žemės 2,892 tūkstančiai ha, o galvijų (raguočių) — 1,188 tūkst., kiaulių — 1,160 tūkst., avių — 1,261 tūkst., ir paukščių — 5,553 tūkstančiai.

Iš to nesunku apskaičiuoti, kiek vidutiniškai 1939 metais teko kūrį gyvulių ar paukščių tokiam žemės plotui, kaip dabartinis Stačūnų kolūkis (3,000 ha ariamos žemės). Šiame palyginime pirmoje skiltyje rodomi 1939 metų skaičiai, o antroje — dabartiniai, kiauulininkės Stasės Vitkienės skelbiamieji skaičiai:

1939 1953

Galvijai	1,232	560
Kiaulės	1,203	615
Avys	1,208	413
Paukščiai	5,767	3,700

Palyginimas savaime toks iškalbingas, kad jau nebereikia toliau ir aiškintis, kodėl Malenkovas jaudinasi dėl gyvulininkystės. Jeigu jau toks Stačūnų kolūkis, laikomas vienas iš pavyzdinių, dar taip toli atsilikęs gyvulininkystės srity nuo buvusio Lietuvos vidurkio, tai ką bekalbėti apie daugelį kitų...

Dar daugiau. Jei kiauulininkė Vitkienė didžiuojasi penkiais šimtais ir šešiomis dešimtėmis galvijų tokiam apie trečdali valstai apimančiame dvare, tai tas dar nereikia, kad iš jų gaunama daug pieno. Iš tų 560 galvijų, anot pačios Vitkienės, yra tik 187 melžiamos karvės, iš kurių stengiamasi kaip nors primelžti po 2,200 litrų per metus ("Melžėjos kovoja, kad gautų šiais metais po 2,200 litrų iš kiekvienos karvės" — taip žodis žodinė sako Vitkienė. Ar ta "kova" su karvėmis bus laimėta, tai dar nežinia...).

Leiskime, kad "kova" pasiseks ir bus primelžta, kaip užplanuota. Tai būtų 411,400 litrų pieno visam dvarui, kuriame dirba mažiausiai 219 šeimų (tik kiemų yra suvartyta į tą dvarą). Jeigu tas pienas eity patiems po dvaro kumečiams, tai kiekvienai šeimai išeitų vidutiniškai po 1,879 litrus per metus, arba po apie 5 litrus šeimai kasdien. Tik pusė milžtūvės šeimai per dieną — nedaug, visiškai nedaug. Bet reikia neužmiršti, kad šių laikų Lietuvos dvarai turi ne tik kumečius, bet ir poną dvarininką, kuriuo dabar tapo Malenkovas! Jis reikalauja, kad pienas visų pirma j a m būtų atiduotas, pagal vadinamą "paruošų" (t. y., duklių) planą. Ir jam kaip tik maža to, kiek Stačūnų milžėjos primelžia. Jos turi k o v o t i ne sau, o po-

Prof. A. Piccard, 69 m. amžiaus, netoli Capri salos, tyrinėdamas jūros gelmes, ruošias nusileisti į 13,000 pėdų jūros gilį.

Adenaueriui rinkimus laimėjus

Visi pripažįsta, kad rugsėjo mėn. 6 d. rinkimai Vokietijoje buvo sekami labai dideliu rūpestingumu. Ypač buvo įsitempę politikų nervai Washingtone ir Maskvoje.

Kaip jau dabar po rinkimų neengiamai pasakyti, kad ministerio pirmininko Konrado Adenauer pro amerikietiška politiką buvo pastatyta dideliame bandymui: ar vokiečiai ir toliau eina su Amerika, ar po 4 metų valdymo nuo Amerikos nusišalins, ar užima neutralią, socialdemokratų siūlomą liniją, o gal pasuka į Maskvos pusę?

Maska dėjo visas pastangas, kad Vokietijoje įvyktų permaitinimas, kad Vokietija, mažiausiai, liktų neutrali. Tuom pačiu, būtų atitolinta, o gal ir visiškai palaidota Vokietijos apginklavimo baimė. Tuo tikslu iš Rytinės Vokietijos buvo pasiųsta tūkstančiai agitatorių, kuriuos stropiai gaudė Vakarinės Vokietijos policija, komunistų partija leido milijonines sumas propagandai.

nui dvarininkui patenkinti. Tos 219 stačūniškių šeimų sau pieną turi pasirūpinti ne iš karvių — visuomenininkų (taip, maždaug, vadina dvarų karves — visuomeninės karvės...), bet iš privačiai sodybose laikomų karvių. Bet privačiai naudoti yra palikta tik po apie 1/2 ha žemės sodyba, taigi karvė iš to labai sunku išlaikyti. O jei kas ir išlaiko, tai jos pieną irgi reikia visų pirmą atiduoti ponui dvarininkui (t. y., valstybei), o sau naudoti tik tiek, kiek lieka, jeigu lieka...

Dabar ponas dvarininkas pažadėjo kiek atleisti varžtus kumečiams. Sako, mes lig šiol neteisingai žiūrėjome į privačias sodybas. Sako, dabar mažiau reikalausime iš jų duoklių, mažiau net ir mokesčių bei prievolių uždesime, tik jau jūs ten tose sodybose susimildami užsiauginkit ir išlaikyt po karvę...

Vadinasi, kolūkyje "laimės" vis dėlto neužtenka. Tą "laimę" reikia papildyti privačiose sodybose... karvių pavidalu. Blogai su tomis karvėmis — visuomenininkėmis...

žodžiu, šaukė iš visų pakampių, kad nebalsuotų už K. Adenauer koalicines partijas.

Deja, rinkimai parodė, kad vokiečiai mėgstą tvirtą valdžią. K. Adenauerio koalicinės partijos, iš esmės, esamų parlamente 484 vietų laimėjo (dar neoficialiais duomenimis) 306 vietas. Taigi turi apie 70% visų parlamento atstovų.

Po rinkimų iš Washingtono pasigirdo neabejotinas džiaugsmas, gi iš Maskvos, ypač kad komunistai dar ir smarkiai pralaimėjo lyginant su 1949 metų rinkimais, visokie priekaištai, įtarinėjimai, amerikiečių kaltinimai.

Svarbiausiam Europos taške lygsvara ne tik kad išlaikyta, bet ji dar ir sustiprinta — buvo pirmieji komentarai, gavus apytikrius rinkimų davinis. Laimėjo Vokietijos patriotai, siekiantieji Vokietija dar tvirtesniais saitais surišti su vakarais, laimėjo Vokietijos apginklavimo šalininkai. Tuom pačiu stipriai laimėjo ir Amerikos politinė kryptis. Ir Amerikos vyriausybė to džiaugsmo, Maskvos nusiminimui, neslepia.

TREČIOKAI IŠVYKO I EUROPA

Albinas ir Jieva Trečiokai, Newark, N. J., tautininkų veikėjai, rugsėjo 3 d. laivu "America" išplaukė šešių savičių keblionei į Europą, pasiryžę gerai pasislėti laive ir apvažinėti Angliją, Vokietiją, Prancūziją, Šveicariją, Italiją.

Kitokiose sąlygose Trečiokai būtų vykę į Lietuvą. Prieš antįjį pasaulinį karą Trečiokai dažnai lankydavosi Lietuvoje.

GRĮŽO

V. SIDZIKAUSKAS

Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas rugsėjo mėn. 1 d. grįžo iš Europos į New Yorką.

Prezidento Eisenhower paskirta Amerikos saugumo ir strategijos taryba. Pirmininku yra gen. Walter B. Smith, išbuvęs JAV ambasadorium Maskvoje ketverius metus.

Metropolitui J. Skvireckui 80 metų

Austrij žemėje, tarp didingų Tiolio kalnų, prisiglaudęs kukliame Zamso vienuolyne prie Landecko, kambarėlyje, leidžia tremties dienas pirmasis N. Lietuvos bažnytinės provincijos metropolitas arkivyskupas J. Skvireckas. Rugsėjo 18 d. jam sueina 80 metų.

Arkivyskupas metropolitas J. Skvireckas gimė 1873 m. rugsėjo 18 d. 1892 m. baigė Panevėžyje realinę gimnaziją ir tais pačiais metais įstojo į žemaičių kunigų seminariją Kaune. Jos nebaigęs, vysk. Palulionio buvo išsiųstas į Petrapiilio Dvasinę Akademiją. Šią baigė 1900 metais teologijos magistro laipsniu. Tais pačiais metais vietoj prel. A. Dambrausko-Jakšto buvo paskirtas seminarijon šv. Rašto profesorium. 1909-10 metais paskiriamas žemaičių seminarijos prefektu. 1911 m. pakeltas žemaičių vyskupijos katedros kapitulos kananinku, 1914 m. — katedros kapitulos prelatu. Pirmąją tremtį išgyveno Rusijoje. Revoliucijos metais, kiek galėdamas, padeda tremtiniais ginti savo teises ir rūpinasi jų grįžimu tėvynėn. Žemaičių vysk. Pr. Karevičiaus prašymu šv. Tėvo 1919 m. paskiriamas žemaičių vyskupijos vyskupo pagalbininku. 1919. VII. 13 Kauno katedroje įvyksta jo konsekracija. Šventimo apeigas atliko vysk. A. Karosas, asistuojamas vysk. J. Matulevičiaus ir vysk. P. Karevičiaus. Po konsekracijos žemaičių seminarijoje suroštamie priėmimo dalyvavo Kauno dvasininkija ir Santarvininkų valstybių karo atstovai. Japonų pulkininkas pasakė sveikinimo kalbą net japoniškai. 1920 m. vysk. J. Skvireckas dalyvauja iškilmingame mons. A. Ratti (būsimoj poapiežiaus) pirmajame apsilankyme Lietuvoje ir priėmime pas valstybės prezidentą A. Smetoną. Vysk. J. Skvireckas atsidėjęs rūpinosi išgauti iš popiežiaus teises Teologijos Filosofijos Fakultetui, Lietuvos Katalikų Mokslo Akademijai ir atsidėjęs rūpinasi Lietuvos bažnytinės provincijos steigimo reikalais.

1926 m. balandžio 4 d. popiežius Pijus XI pasirašo bulę "Lituanorum Gente", kuria buvo įsteigta savarankiška Lietuvos bažnytinė provincija. Ja Kauno arkivyskupijai buvo paskirtas arkivyskupas metropolitas J. Skvireckas, Kaišiadorių vyskupijai — vysk. J. Kukta, Panevėžio — vysk. K. Paltarokas, Telsių — vysk. J. Staugaitis ir Vilkaviškio — vysk. A. Karosas, kuriam pagalbininku dar buvo paskirtas vysk. M. Reinsys. 1926 m. gegužės 13 d. Kaune buvo iškilmingai paskelbtas Lietuvos bažnytinės provincijos įsteigimas ir arkivyskupijai J. Skvirecko įngresas. Jame dalyvavo visi Lietuvos vyskupai su apaštaliu vizitatorium arkiv. J. Matulevičium priešakyje. Užėjus jam vietą soste, buvo perskaitytas Lietuvos bažnytinės provincijos įsteigimo aktas, šv. Tėvo bulė "Lituanorum Gente" lotyniškai ir lietuviškai. Choriui sugiedojus "Tu es Petrus", apaštalinis vizitatorius tarė žodį į Lietuvą. Katalikų ir klero vardu sveikinamąją kalbą pasakė prel. J. Matulevičius. Ganytojų darbu dirbti vėliau padėjo iš Rusijos grįžęs kankinys vysk. Matulionis. 1934 m. birželio 30 ir liepos 1 dienomis, arkiv. metropolitui vadovaujant, įvyko Pirmasis Lietuvos Eucharistinis Kongresas Kaune. 1940 m. arkivyskupui pagalbininku buvo paskirtas vysk. V. Brizgys, Vilkaviškio vysk. Karosui — vysk. V. Padolskis. 1942 m. vietoje mirusio Kaišiadorių vysk. Kuktos buvo paskirtas vysk. T. Matulionis, vieton mirusio Telsių vysk. J. Staugaitis — vysk. V. Borisevičius su

nės metu išgyveno visus orinio karo puolimus, du kartus vos išvengė mirties, neteko buto ir patyrė visą tremtinio skurdą bei vargus. 1945 m. rudenį nuvyko į Romą padaryti išsamaus prašėmo šv. Tėvui ir laiškų kreipėsi į viso pasaulio vyskopus, prašydamas lietuvių tautai moralinės ir materialinės paramos. Dažnai jis ganytojiniais laiškais stiprina Lietuvos tikinčiuosius, uoliai rūpinasi šalpa ir lietuvių tremtinių dvasios reikalais.

Sukaktuvininkas yra nepaprasto darbštumo žmogus, pasižymėjęs patriotas, gilus mokslininkas, visų gerbiamas Ganytojas. Vienas iš didžiausių jo nuopelnų lietuvių tautai yra paruošimas pilno šv. Rašto vertimo į lietuvių kalbą. Imtis šio darbo jį ypač skatino mūsų atgimimo dainius Maironis ir A. Jakštas. Lietuviai katalikai 500 metų po Lietuvos krikšto laikotarpyje dar neturėjo pilno šv. Rašto vertimo. Jį dabar davė arkiv. metropolitas J. Skvireckas, šiam darbu skyręs žymią savo kuklaus ir tylaus, bet nepaprastai darbštaus gyvenimo dalį. 1946 m. paruošė naują leidimą Naujojo Testamento, kuris, kaip Amerikos vyskupų dovana lietuviams tremtiniais, 1947 m. 18.000 egz. tiražu buvo išleistas Vokietijoje. 1947 m. paruošė naują laidą su komentarais N. Testamentui antrosios dalies ir naujai išvertė iš naujo psalmių teksto "Psalmyną", kuris su šėtuoj tu 1949 m. buvo išleistas Vokietijoje. Šiais metais baigė peržiūrėti visą Senąjį Testamentą, kurio bus atspausdinti du tomai. Juose bus įdėtas ne tik lietuviškasis šv. Rašto tekstas su plačiais komentarais, bet taip pat bendrasis įvadas į visą šv. Raštą ir įvada į atskiras knygas.

Tikintieji, norėdami atžymėti Sukaktuvininko nuopelnus Katalikų Bažnyčiai ir Lietuvai, yra pasiryžę sukakties proga išleisti išsamią jo gyvenimo ir veiklos monografiją.

VISAM PASAULY

- JT komisija, dirbanti Šveicarijoje, pranešė, kad sovietai neduoda žinių apie 2,300,000 antrojo pasaulinio karo belaisvių, kurie buvo pakliuvę į jų rankas.
- Praėjusį šeštadienį Irane buvo laukiama Mossadegho bylos pradžios, bet kaip paprastai, Mossadegh vėl sunkiai susirgo ir byla atidėta.
- Amerikoje per Darbe dienos šventę susisiekimo nelaimėse žuvo 368 žmonės.
- Prancūzijoje iš vyriausybės pasitraukė ministeris Francis Mitternand, protestuodamas dėl prancūzų politikos Maroke.
- Paskutiniai JAV belaisviai, grįžusieji iš komunistų belaisvės Korėjoje, padarė daug pranešimų apie vykdytus tarydų metu kankinimus. Belaisvių keitimas baigtas. Tvirtinama, kad komunistai visų belaisvių negrąžino.
- Vokietijos socialdemokratai įpykę ant valstybės sekretoriaus Dulles už pareiškimą, kad jei pralaimėtų rinkimuose Adenauerio koalicija, pralaimėtų ir Vokietijos vienybė. Socialdemokratų pyktis išsiliejo prieš visą Ameriką.
- Vokietijos rinkimuose į parlamentą išrinktas ir A. Bismarck, sūnėnas buvusio "geležinio kanclerio" Bismarcko.
- Anglijoje ir kitur buvo laukiama, kad pasitrauks W. Churchill. Laukimas nepasitvirtino ir net didesnių pakeitimų vyriausybės neįvyko.

Amerikos legionierių suvažiavime St. Louis mieste, legionierių vadu išrinktas Arthur J. Connell iš Conn. valstybės.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIES Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-ijos (Inkorp. ne pelui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainu 10 centų.

• Sveicarijoje gyvenę lietuviai Alg. Narakas, mūsų kariuomenės pulk. Narakas sūnus, paskirtas sveicarių "Tribune de Lausanne" laikraščio vienu iš redaktorių. Dirba užsienio skyriuje.

• Pirmoji Australijos lietuvių dailės paroda organizuojama Mark Foy's Art galerijoje Sidnijoje. Paroda truks nuo rugsėjo 7 iki 19 d. Bus išstatyti rinkiniai tapybos, grafikos ir skulptūros kūrinių.

• Kolumbijos j. centrinę krašto valdybą išrinkti: kun. M. Tamošiūnas, kun. N. Saldukas, kun. V. Vaičiūnas, prof. L. Laugminas ir ats. pulk. Kazimėnas, j. garbės teisma — ats. gen. Grigaliūnas-Glovackis, adv. J. Totoraitis ir inž. Tylius, j. revizijos komisiją — Dr. V. Mankeliūnas, A. Paukštys ir Bekeris.

• Lietuvių išlaikyti Tarnyba susitarė su "Tremties" leidykla išleisti pedagogo V. Čižiūno "Tautinį auklėjimą šeimoje". Veikalas turi tikslą padėti tėvams išaukšti svetimoje įtakoję beaugantį jaunimą lietuviškos dvasios. Knyga yra seniai laukiama, ir tikimasi kad ji gali papildyti tą spragą, kuri šiuo metu jaučiama tautiniame auklėjime. Pedagogai šią knygą įsigyti rekomenduoja kiekvienai lietuvių šeimai.

• Rugsėjo 18 d. Strasbūre Europos Taryboje lankėsi URT valdytojas Dr. P. Karvelis ir LLK pirmininkas V. Sidzikauskas. Jie buvo priimti einančio generalinio sekretoriaus pareigas p. Sforco ir kalbėjosi su komisijos sekretorium kraštams, kurie neatstovaujanti Europos

Taryboje. Be kitų reikalų, buvo taip pat aptartas Ministerių Tarybos kreditų egzilių kultūriniam reikalams atmetimas. Buvo gauta patikimybė, kad šis reikalas bus dar kartą įneštas svarstyti į Ministerių Tarybą, turint vilties, kad šį kartą jis bus išspręstas egziliams palankiai.

• Dr. Justinas Kuncaitis, veterinarijos gydytojas, specializavęs bakteriologijoje ir biochemijoje, dabar dirba Eva Peron Bakteriologijos Institute Buenos Aires, Argentinoje. Už pavyzdinę darbą jam suteikta ir Argentinos pilietybė.

• JAV valdžia paskyrė BALFui 43,000 lbs. sviesto, kurio urmo kainu yra \$29,885.00, kad padalintų lietuviams Vokietijoje, Austrijoje ir Italijoje.

Liepos mėnesį BALFas gavo pieno miltelių 53,000 lbs. už \$9,016.00.

Šias gerybes lietuviai gavo tik todėl, kad šalpos darbas vykdo vieningai per vieną, visus apimančius šalpos fondą.

Be to, rugsėjo mėnesį BALF iš vieno su Kanados Lietuvių Šalpos Fondą pirkto ir išsiuntė į Vokietiją 30,000 svarų cukraus.

• BALF'o įstaiga informuos suinteresuotus asmenis ir apsirūpins visus darbo ir buto formomis, kai tik jos bus paruoštos. Oficiali darbo ir buto blankų forma ir tekstas dar tik ruošiami ir tikimasi, kad rugsėjo mėnesio viduryje jos bus paruoštos.

• J. Rimutis paruošė spaudai leidinį anglų kalba "We Accuse". Leidinys bus iliustruotas 30-čia

IŠ LOS ANGELES

Rugsėjo mėn. 30 d. mokytojai turėjo susirinkimą parapijos salėje ir išrinko naują valdybą iš šių asmenų: F. Kudirka, J. Kojelis ir Br. Budriūnas. Buvo pasitarta liuanistinės mokyklos reikalų, kuri netrukus vėl pradės darbą. Susirinkimui pirmininkavo mokytojas J. Bertulis, o sekretoriavo V. Tamulaitis.

"Lietuvių Dienų" rugsėjo numeris jau išėjo iš spaudos ir pasiekė skaitytojus ir platintojus. Viršelį puošia Metropolitan Operos solisto A. Brazio nuotrauka ir operos Carmen. Gausiai iliustruotas nuotraukomis iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo, pirmą, bet labai būdingą parenkantis skyriai. Prisiuntus savo adresą, susipažinimui vienas egzemplioriui nemokamai. Adresai: 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Mokytoja L. Šestokienė, prieš metus laiko atsikėlusi iš Newark, N. J., ir gilinusi studijas City College, gauna pradžios mokyklos mokytojos vietą vienoje amerikiečių mokykloje Kalifornijos valstybėje. Tai turbūt pirmoji iš naujųjų ateivių lietuvių Amerikoje, pradėdanti dirbti amerikiečių pradžios mokykloje.

"Amerikos Lietuvių Vardynas" jau baigiamas atspausinti, netrukus atiduodamas išspausinti. Knyga įvadą parašė prof. K. Pakštis. Užsiskusiems knyga bus išsiuntinėta spalio mėn.

klisių, kreidiniame popieriuje, skiriamas JAV darbininkai, nušvies faktus abiejų sovietų okupacijų Lietuvoje. Leidinys atiduodamas spaudai ir pasirodys šį rudenį.

• Dail. K. Zoromskis gamina dekoracijas Putino "Valdovui", kurį Chicago Lietuvių Teatras stato spalio 25 ir lapkričio 1 d. Marijos Augst. Mokyklos (Maria High School) salėje. Veikla režisuoja akt. Ant. Rūkas.

Patar! kaimynui
prenumeruoti
DIRVĄ!

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofiso uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Pirmia: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmd.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis
Spec. KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL.: pirmad., trečiad. ir penktad.
5-8 v. v.
šeštad. 10 v. r. — 1 v. p. p.

Dr. Jaraš Ramunis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antrad. ir ketvirtad. 7-8:30 v. v.
šeštad. 3-5 v. p. p.
TEL.: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WALbrook 5-3765

VEIKIAME AR MIEGAME?

New Britain, Conn. Kai prieš 35 metus mūsų miesto kolonija čia apylinkėje plušėjo, dirbo ir stebino visą koloniją savo garso "Varpo" chorą, orkestrą, taip lygiai ir dabar stebina visas kolonijas savo tyliumu. Nebeskauba "Varpo" choro balsai, nutilo orkestro instrumentai ir jei sužlia sudūžgia, tai naujų ateivių nupirktais automobiliais. Kultūriniam darbui vieni paseimo, antri laiko neturi. Tik Lietuvių Bendruomenės Apylinkė čia įsikūrusi balandžio mėn. nori vėl visus sujungti bendram kultūriniam darbui. Ir štai spalio mėn. 17 d. 7 val. Lietuvių svetainėje 352 Park St. ruošia pirmą, bet labai būdingą programą. Įvyks Senovės Dainų Vakarų. Pildys programą išgarsėjęs Bostono 40 vyrų choras ved. muz. Gaidelio. Programa taip sustatyta, kad ji patiks visiems. Laukiama iš visos apylinkės daug svečių.

Korespondentas

NESILEISKITE! KELIONES...

Vasaros atostogų metu nesileisk į kelionę be PASAULIO LIETUVIŲ ŽYNYNO, kurio pagalba bet kuriame pasaulyje mieste atsiderėjus greitai susiras lietuvių koloniją, įstaigas, organizacijas ir atskirus veikėjus. Be to, ŽYNYNE-rasite smulkiai išaiškintą naująjį Jungt. Amer. Valstybių Walter-McCarren Imigracijos ir Pilietybės Įstatymą, vizų gavimo ir įvažiavimo procedūrą, rasite plačiai ir suprantamai išaiškintą J.A. Valstybių mokyklų sistemą, kaip įsigyti specialybę ar patekti į pelningesnes profesijas. Turėdami ŽYNYNĄ jusite, kad po ranka Jums yra viso pasaulio lietuvių įstaigos, organizacijos, visuomenininkai, profesoriai, dailininkai, muzikai, žurnalistai, rašytojai, įvairių religijų dvasininkai ir t.t. Panašaus leidinio lietuvių kalboje dar nėra buvę. ŽYNYNAS būtina reikalingas kiekvienam kultūringam lietuviui. Reikalaujanti pas platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus pasiunčiant penkis dolerius: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y.

DVIDEŠIMT DIDŽIAUSIŲ AMERIKOS BANKŲ

Amerikos bankų ryšiai su gyventojais yra daug didesni, negu bet kurioje kitoje pasaulio dalyje. Ir tas ryšių didumas aiškinamas tuo, kad Amerikos pramonės ir prekybos įmonės, savo gaminius ir prekes labai linkusios duoti į kreditą. Gal dėl to ir skaitoma, kad Amerikoje, neturint savų kapitalų, bet turint energijos ir pasitikėjimo, lengviausia prasimušti į savitovius verslus.

Amerikos bankai j savo kassas taip pat sutraukia milžiniškas dideles pinigų sumas. Pagal turimus indelius šiuo metu išskirti dvidešimt pačių didžiųjų Amerikos bankų. Jie garsūs ne tik pačioje Amerikoje, bet ir už Amerikos sienų. Tie bankai yra:

1. Bank of America, S. F. — \$7,275,450,000; 2. National City, N. Y. — \$5,267,520,000; 3. Chase National, N. Y. — \$4,947,735,000; 4. Mfrs. Trust, N. Y. — \$2,474,465,000; 5. Guaranty Trust, N. Y. — \$2,433,967,000; 6. Cont. Illinois, Chicago — \$2,389,689,000; 7. First Nat'l, Chicago — \$2,382,056,000; 8. Sec. First Nat'l, L. A. — \$1,815,166,000; 9. Bankers Trust, N. Y. — \$1,775,611,000; 10. National Bank, Detroit — \$1,672,060,000; 11. Chemical Bank, N. Y. — \$1,656,555,000; 12. Mellon Nat'l, Pittsburgh — \$1,585,268,000; 13. First Nat'l Bank, Boston — \$1,512,496,000; 14. Hanover Bank, N. Y. — \$1,481,891,000; 15. Cleveland Trust — \$1,192,562,000; 16. Bank of Manhattan, N. Y. — \$1,179,351,000; 17. Irving Trust, N. Y. — \$1,156,452,000; 18. American Trust, S. F. — \$1,115,892,000; 19. Phila. Nat'l Bank — \$780,613,000; 20. Corn Exchange, N. Y. \$729,047,000.

Mums įdomu, kad Clevelande, kur eina Dirva, Cleveland Trust bankas, su \$1,192,562,000 indėlių, yra penkioliktoje vietoje. Jame daug operacijų atlieka ir Clevelando lietuvių. Tas bankas Clevelande turi virš 40 skyrių.

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabalgos!

DIRVOS ATSTOVAI

j kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
VI. Pauža,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Strepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.,
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australija
P. Ambraza
29 Elsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilija
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paul

Colombia
K. Klatauskas,
Apartado n. 2336
Medellin

Venecueloje
c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay

Venezuela, S. A.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Namų ant smėlio
Step. Zbarskas 2.25	J. Gliada 2.00
Aukštųjų Šimonių Likimas 3.50	Nemunas 2.50
Ieva Simonaitytė 2.00	St. Kolupaila 2.50
Anglų kalbos gramatika 2.00	Neramų buvo Laisvės Alėjos 1.50
J. Kukanauza 1.00	B. Daubaras 1.50
Anglų kalbos gramatika 1.00	Our Country Lithuania 5.00
V. Kamantauskas 2.00	V. Augustinas 5.00
Anderseno pasakos 2.00	Po Tėvynės dangum 2.00
Arkivysk. J. Matulevičiaus užrašai 2.50	Zodžiai vytės Nemunėlio. Paveikslai V. Augustino 2.00
Aukso kirvis 2.50	Petras ir Lucija 1.20
Juozas Švaistas 2.50	Romain Rolland 1.20
Barabas 2.25	Pasaulio Lietuvių Žinyas 5.00
Paer Lagerkvist 2.25	Anicetas Simutis 5.00
Baltasis Vilkas 1.00	Princas ir elgeta 1.50
K. Binkis 1.50	Mark Twain 1.50
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Pirmas rūpestis 2.00
Baltaražio mūšinas 2.50	Jurgis Jankus 2.00
K. Boruta 2.50	Pragaro povalstis 3.50
Broliai Domeikos 2.50	V. Alantas 3.50
L. Dovydenas 2.50	Partizanai už gelež. uždangos 2.50
Buriavimas ir jūrininkystė 2.00	Daumantas 2.50
B. Stundžia 2.00	Per Klausutį ulytėlę 2.20
Didžiosios atgailos 3.50	Ljudas Dovydenas 2.20
R. Spalis 0.70	Pietų vėjelis 1.00
Džiaukis gyvenimu 0.70	Vytė Nemunėlis 1.00
O. Swett Marden 0.80	Paklydę paukščiai I 2.20
Doleris iš Pittsburgho 0.80	Jurgis Jankus 2.00
Stepas Zbarskas 0.50	Paklydę paukščiai II 2.00
Daili saulytė 0.50	Jurgis Jankus 2.00
Gyvačių lizdas 2.50	Petras Širvokas 2.70
Francois Mauriac 2.50	Juozas Švaistas 2.70
Gatvės Berniuko Nuotykių 5.00	Pabučiavimas 1.50
R. Spalis 1.75	J. Grušas 1.25
Giesmės apie Gedimį 2.00	Raudonasis siaubas 1.25
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Salik Vugolov 1.25
Gintariniai vartai 2.00	Raudonasis Tvanas 1.50
N. Mazalaitė 1.50	Ignas Seinius 1.50
Gimtojo žodžio baruose 1.50	Raudoni batukai 1.50
P. Jonikas 1.00	Jurgis Savickis 1.50
Gyvylių ūkis 1.00	Ramybė man 0.80
George Orwell 1.00	J. Kėkštas 0.80
Haufo pasakos I ir II dalis 2.75	Raguvos mūlininkas 0.25
Kazimieras Sapieha 2.50	V. Tamulaitis 0.25
B. Sruoga 2.50	Sudie, pone Čipse 0.75
Karoliai 2.50	James Hilton 0.75
Guy de Maupassant 1.80	Silkai ir vilkai 1.00
Kaip jie mus sužadė 1.80	Runcė Dandieris 1.00
J. Petraitis 2.00	Senųjų lietuviškų knygų istorija 3.00
Kuprelis 2.00	V. Biržiška, kiet. virš. 2.00
Ignas Seinius 2.00	papr. virš. 2.00
Kalorijo- ir doleris 2.00	Saulės laikrodžiai 1.00
Vilius Bražvilas 2.00	Henrikas Nagys 2.50
Kryžkelės 3.50	San Michael knyga I 2.50
A. Vieniulis 1.50	Axel Munthe 2.50
Konradas Valenrodas 2.50	San Michael knyga II 2.50
Adomas Mickevičius 2.50	Axel Munthe 2.50
Keliai ir kryžkelės 2.50	Šventieji akmenys 2.00
Putinas 2.50	Faustas Kirša 2.00
Kaimiečiai 2.50	Šventoji Lietuva 3.00
V. S. Reymont I-II-III-IV 3.00	Jurgis Savickis 3.00
I ir II dalis po 3.00	Šventoji Inga 2.50
III ir IV dalis po 3.50	A. Škėma 2.50
Kudirkos raštai 5.00	Sapnų pėdomis 1.00
Kregždutė 1.50	V. Kazokas 1.00
A. Rinkūnas 2.00	Tarp žalsvų palapinių 3.00
Kelias į pasisekimą 2.00	P. Kesius 3.00
Grabau - Grabauskas 3.00	Tėvų pasakos 1.90
Lietuvių Kalbos Istorija 3.00	A. Gledrius 1.90
Dr. P. Jonikas 2.00	Tolimieji kvadratai 2.00
Lyrika 1.80	J. Grišmanauskas 2.00
K. Binkis 1.80	Tautosakos Lobynas 3.00
Loreta 2.75	J. Balyš 3.00
Stasius Būdas 2.75	Tomas Nipernadis 2.50
Lietuva 2.00	August Gailit 2.50
A. Bendorius 2.00	Trylika nelaimių 1.25
Laiškai žmonėms 2.00	R. Spalis 1.25
G. Papini 2.00	Tarp pelių ir vyrų 1.25
Lietuvių Literatūra 2.00	John Steinback 1.25
Pranas Naujokaitis 3.00	Tėvelių pasakos 0.30
Lietuvių Tautos Kelias 3.00	A. Gledrius 0.30
N. Biržiška 4.50	Ugnies pardavėjas 1.00
Red. prof. Skardžius 2.50	Balys Rukša 1.00
Lietuviškos pasakos 2.50	Velykų pasakos 1.00
J. Balyš 2.50	N. Butkienė 1.00
Lietuvių poezijos antologija 6.00	Vidurnakčio vargonai 1.50
J. Aistis ir A. Vaičiūnaitis 1.50	Coslovas Grincevičius 1.50
Lekučio atsiminimai (jaunimui) 1.50	Vincas Krėvė Mickevičius 2.00
A. Gledrius 1.50	Vaikų knygelė 1.80
Lietuvių archyvas 3.00	M. Valandis 1.80
Bolševizmo metai 3.00	Vleneri metai ir viena savaitė 1.50
Lietuvos Valstybės Konstitucijos 0.70	B. Gaidžiūnas 1.50
Lietuva tironų Pančiuose 1.00	Varpai skamba 2.50
B. T. Dirmelis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrius) 1.50	Stasius Būdas 2.50
Mažasis Lietuviškas 2.00	Vikt. Simutis 0.75
Angliškas žodynas 2.00	Taupoji Virėja 2.00
Vilius Pėteraitis 2.00	Užuovėja 3.50
Metūgės 2.50	M. Katiliskis 3.50
B. Pūkelevičiūtė 2.50	Žmonijos likimas 3.50
Mėnuo vad. medaus 2.50	V. Bagdonavičius 3.50
N. Mazalaitė 2.50	Žemaitėlių žemė 1.50
Meškiukas Rudnosiuksas 2.00	A. Vilainis 1.50
Vytė Nemunėlis 2.00	Žemaitių krikštas 3.50
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVĄ, 1272 East 71 St.	P. Abelkis 3.50
	Žvaigždėtos naktys 1.00
	Augustaitis-Vaičiūnaitis 1.00
	Žmonės ant vieškelio 1.00
	Ljudas Dovydenas 1.00

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrengimai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Imonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.
kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.,
sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Imonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Žydekite nevystančia garbe!

BRONYS RAILA

Jau 1946 metų pabaigoje pirmą kartą į mano rankas pateko Lietuvos partizanų dainų ir poezijos pluoštas. Atnešė jį „avantūristai“...

Turbūt nesuklysiu čia prisipažinęs, kad tada pats pirmasis pora tų dainų ištraukę paskelbiau mūsų bėgliams broliams užsieniuose, Vokietijojeėjusio lietuvių MINTIES laikraščio aki-mirksnių kronikoje. Paskelbiau, kaip man tada atrodė, pačius gražiausius posmus ir jų čia nekartosis: tegu perlai nedyla ir nereikia jų mėtyti į kiekvieną pasitaikiusį lovą.

Vėliau tos dainos įvairiuose laikraščiuose buvo spausdinamos, net atskira knygtelė leistos. Dar vėliau tų dainų vis daugėjo, „avantūristų“, žvejų ir kitokių būdais atnešamų. Man net atrodė, kad viena kita iš tų naujųjų dainų gal jau nebuvo kaip reikiant autentiškos, gal jau ir tremties „Mūza“ prie vienos kitos sukūrimo buvo prisidėjusi. Įsigilinus į tų dainų stilių, ne taip jau sunku atskirti krauju rašytąsias nuo rašalu rašytųjų.

KAS BUVO SKAUDZIAUSIA

Bet norėčiau dar keletą posmų čia priminti iš tų autentiškųjų dainų, rašytų Lietuvos miškuose 1946 metais. Kad nebūtų gasdinimo ir ne per graudu; tegu pavyzdžiu čia eina daina... apie meilę, apie palinkusią liepą šalia kelio.

...O jei aš žisiu už tėvynę Nuo budelių kulkių aštrių, — Mergaitė, ir mirdamas kartosis Myliu tave, myliu karštai.

Pavasaris laukais jau eina, Lakstutė čilba vakarais. Papuoški, brangi, mano kapa Baltais akacijų žiedais.

Štai dunda žemė vakaruose Ir aušta rytas pro rūkus. Tik gaila, kad žalioj jaunystėj Man kapas papuoštas nebus...

Arba dar porą posmų iš tos mergaitės dainos:

Kentėk, širdie, tu nusipelnei, Kad neatspėjai ateities... Ir aš kartu kovot norėjau Ir jį užstoti nuo mirties.

Būčiau užstojęs jį nuo kulku, Nuo kardo budelių žiaurių Ir kankinės vainiką brangų Užpelnius rožių amžinų...

Daugybė tų ir jiems panašių motyvų, tarsi iš pervertos širdies srovenančio kraujo latakėliu teka visose partizanų dainose: herojinė, patriotinė, žmogiskųjų, net romantinių motyvų. Bet vienas vaizdas vyrauja. Jis buvo padaręs didžiausią ir skaudžiausią įspūdį. Tai žuvusių partizanų kūnų išstatymas miestų ir miestelių aikštėse, jų žalojimas ir apspjaudymas, išniekinimas ir enkavedistų grasinimas, jog kiti mūsų broliai nesektų žuvusiųjų pavyzdžiu, nes susilauks tokio pat likimo. Tie vaizdai, kaip ir partizano žuvinimas bei palaidojimas kur nežinomoje pamiškės vietoje, raudonu siūlu vyrauja visose pirmųjų metų partizaninėje poezijoje.

SALTIS IR ŠILIMA

O ką mes užsienyje sakėmės dėl visa to?

Aš nežinau. Bendrai paėmus, mes tylėjome, mes nieko nesisakėme. Kaikurie net tarėme, kad ta poezija yra... falsifikuota, silpna poezija, užsienio plunksnagraužių parašyta. Mūsų kūrėjams — kompozitoriams, dailininkams ir net poetams — tos partizanų „liaudies dainos“, bent pradžioje, jokio įspūdžio nepadarė.

Gal nesusapėjau visko susekti ir gauti, bet iš mūsų gerųjų

poetų, kurie reagavo, kuris atsiliepė į anų balsą, kurie greit išgirdo ir suprato, kas TEN darsi, kas iš TENAI šaukiasi, kokia lemtinga tragedija vyksta mūsų Tėvynėje, — aš radau tik Joną Aistį, jo sonetą apie Partizano Šermenį, parašytą 1948 metų pačioje pradžioje. Štai jo paskutinės šešios eilutės:

Tai humų ordos, barbarų kerštu įkaitę,
Tave išniekino ir pabaisai, kaip maitą,

Paliko paukščiams ir šunims draskytų,

Kad kraupūs šermenys nuo žygio atbaidytų

Tuos, kurie tikra, nevystančia garbe žydės,

Kai jūs skaudaus likimo amžiai pavydės.

Ir taip, šiandien jau daugiau kam atrodė, kad kraupūs šermenys ir tie didvyrių lavonai nevystančia garbe žydės, ir mūsų vaikai, mūsų ainiai, ateinančiai amžiai pavydės tiems, kurie taip mokėjo ir drįso mirti už Tėvynės laisvę, neatsilikdami, o gal ir perviršydami mūsų legendinio kunigaikščio Margerio draugų pavyzdį.

Bet mes... mes turbūt nepavydėsime jų likimo, mes ar tik greičiau nebūsime patenkinti, kad savo nuosavą kailį sveiką išnešėm. Mums partizanų dainos, bendrai paėmus, įspūdžio nepadarė, — nei dailininkams, nei kompozitoriams, nei poetams. Tų atbalsių taip mažai mūsų naujausiose knygos, mūsų paveiksluose, mūsų dainuojamos kompozitorius rašytose dainose. Mes užsiėmę „grynesniais menais“.

„Maža to. Vienas Literatūros Lankų kritikas, vertindamas tą J. Aisčio rinkinį, kurį įdėtos ir Partizano Šermenys (Sesuo Buitis) su moksliniais argumentais atranda, kad tai „silpniausia Aisčio poezijos knyga“ ir bendrai, kad jį jo vėlesnė patriotinė poezija „ima skverbtis keistas šaltis“ (!)...

Tokios yra nuotaikos tų, kurie pasižinojo nuo partizaninio likimo ir užuovėją. Ne man, bailiui, mėtų akmenimis. Tačiau pasakyčiau: šaltis šilimą moko, kaip krūtine sušildyti...

KATRIE PADEJO?

Arčiau tyrinėjęs lietuvių aktyviosios rezistencijos tragedijos esmę ir aplinkybes, prof. S. Žymantas rašo (Santarvė Nr. 4, 17 psl.):

„Didvyriškos grumtynės su dešimteriopai daugiau, negu lietuvių kovotojų; nepaprasto pasiaukojimo neišvengiamos mirties akivaizdžios vaizdai; žuvusių kovotojų dėl laisvės kūnų viešas niekinimas turgavietėse; negirdėtas Europoje prieš barbarizmas, artimųjų kančios, — visa tai paliko neišdildomų pėdsakų tautoje ir jos psichikoje, skaudžiai ją palietė ir neabejotinai taipgi bus ją giliai pakeitę.“

Kągi, bet už tat mūsų psichikos čia užsieniuose visa tai nei palietė, nei pakeitė. Štai kur yra visų tų mūsų neva literatūrinių ginčų Hund begraben (šuo pakastas)...

O toliau prof. S. Žymantas dar rašo:

„Visa savo esybė giliai patriotiška lietuvių tauta, ūkininkų, savo žemę ir jos gamtą iki atsižadėjimo mylinti dainių lyrikų tauta šio ginkluoto priešinimosi laikotarpiu sukūrė naujas liaudies dainas, joms apdainavo kovoję kritusius draugus didvyrius, jomis išreiškė draskomos ir desperatiškai kovojančios tautos kančią, ilgesį ir viltį. Kančią dėl priešų naikinamos šalies,

persiskyrimą su mylimąja, kovon ištraukiant, ramaus šeimos židinio ilgesį, laisvės viltį. Daina apdainuojamos kautynės, kaip, pav., garsios Kalniškių miško kautynės. Neretai tos dainos yra tokio grožio, jog atrodo, kad jas kurti padėjo geriausieji poetai“.

Kurie poetai?

Pasilikusieji TENAI, ar atvykusieji CIONAI?

Veltui klausimas, tuščias klausimas, aiškus ir be atsakymo. Tik čia man bus atžagta: mes patys nebuvo laisvės kovotojai, tai ir netuščiažodžiausime apie jų patriotizmą (nei savo)... O aš gi vistiek spūciausi: — lietuvių kūrėjo noblesse oblige! Byronas gražiausias žmogiškosios laisvės poetas rašė, pasišalinęs iš Anglijos, kuri, jo nuomone, anuomet varžiusi kūrybinę laisvę ir niekinusi revoliucinę poeziją. Ir Adomas Mickevičius savo Vėlinių trečiąją dalį, be rodo, rašė tremtyje, — tą dalį, kur vyrauja rezistencija prieš carizmą ir kur yra stipriausioji Konrado Improvizacija, kur skaudžiai iškeliamas klausimas: ar Dievas tebėra geras ir teisingas, jei leidžia taip kankinti mūsų tautą? (Naujam Stravinskio siaubui, — prisimintinas panašus motyvas šių dienų aplindinio V. Alantio Pragaros Poavaistės...)

O Victoras Hugo, dvidešimt metų išbuvęs egzilyje... Bet kam čia tiek vargų, jų legjonas, ir kas norės, tepasiskaito geresnėje pasaulinės literatūros istorijoje.

SU TAUTA

Bet už tat mes šiandien kitokie.

Mes už literatūrinę nepriklausomybę. Mes dailomės naujausių ir net idiotiškiausių literatūrinių madų. Mes domimės, kaip čia su nepadrožtu piestuku sukurti naujus pasaulius, naują augmeniją ir gyvūniją. Mes jieskome, kaip čia reikėtų sukurti naują žmogų, bet patys priešui išvados, jog be reikalo gimėm... Pagaliau, mes atrandame tikrą Ameriką ir nustebe pamatome: šių dienų Vakarų Europos literatūroje vaizduojamas kenčiantis ir persekiojamas žmogus!... O mūsų pačių „draskomos ir desperatiškai kovojančios tautos kančią, ilgesį ir viltį“ tegu vaizduoja anie, pabėgti nemokęje ar nenoręje, tuos iš jų net gerai eilių rašyti nemokęje...

Viso to reikia užsieniuose mokytis, sekti ir domėtis. Bet čia dar yra mūsų dvasinės krypties, vidinio turinio, mūsų psichikos klausimas, ir aš manau, kad tą klausimą išryškindamas lietuviškos kultūros kūrėjo plotmėje, būsiu pridėjęs mažą žiupsnį minties ir jausmų tolimesniam narplojimui.

Lietuvių kultūros kūrėjas tremtyje gyvena sunkesnėse sąlygose, negu kiti. Jo gyvybė ir veiklumas tačiau tebėra pasigėrėtinai. Tik — kurion kryptim? Visokiom, tačiau man pasirodė daugiausiai ir liūdniausiai prailenkiant su priešais draskomos ir desperatiškai kovojančios mūsų tautos kančiomis, ilgisiais ir viltimis...

Seniausias ir gražiausias lietuviškas mintis žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS.
Kaina metams \$3.00.
Susipažinti siunčiamas
dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Mūsų mokslininkas apie polio ligą

Kanados lietuvių laikraštis „Nepriklausoma Lietuva“ paskelbė pasikalbėjimą su prof. Vyt. Pavilaniu, virusų laboratorijos vedėju Montrealio universiteto. Pirmiausia skaitytojai supažindinami su mūsų mokslininku, apie kurį sakoma:

„Prof. Dr. Vytautas Pavilaniš 1942 m. Kaune baigė Medicinos fakultetą ir buvo paliktas prie Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos fakulteto Patologijos katedros asistentu, iki 1944 metų. Sieburg-Reinland'e buvo apskrities ligoninės apkrečiamųjų ligų skyriaus vedėju. Nuo 1945 iki 1948 metų buvo Pasteur'o Instituto Paryžiuje Virusų skyriaus asistentu, 1948 metais buvo pakviestas į Brown Universitetą, Providence, R. I., JAV, dėstyti Biologijos, bet netrukus buvo pakviestas į Montrealio Universitetą organizuoti Virusų laboratoriją, kuri yra šio universiteto Mikrobiologijos ir Higienos Instituto dalis. Dabar Prof. Dr. V. Pavilaniš yra šios laboratorijos vedėjas, be to, dėsto bakteriologiją ir virologiją šio universiteto Higienos mokykloje (Ecole d'Hygiene) ir, be to, visoms Quebec'o provincijos ligoninėms atlieka virusinėms ligoms diagnozuoti laboratorinius tyrimus. Kaip matome, Prof. Dr. V. Pavilaniš turi jam pavestą didelį ir atsakingą darbą, o kaip virologas, dažnai dar gauna ir specialių uždavinių, ypač epidemijų metu.“

Mūsų mokslininkas, paklaustas apie atsiekimus kovojant prieš polio ligą, taip atsakė:

„Paskutiniaisiais metais labai daug tyrinėjimų daroma su poliomyelito virusu, kuris sukelia vaikų paralyžių ir atrodo, kad greitai laiku bus surasti ginklai ir tai ligai nugalėti!“

Vienas tų ginklų yra Gamma globulinas. Tai yra kraujo serumo baltymų frakcija, kurioje yra visi antikūniai — medžiagos, kurios nugalai parazitus. Prieš vasarą prof. Hammon ir kiti Pittsburgho mokslininkai paskiepijo 50.000 vaikų Gamma globulinu. Rezultatai parodė, kad Gamma globulinas proteguoja vaikus nuo poliomyelito. Tarp vaikų, kurie gavo Gamma globulino, buvo 5 kartus mažiau poliomyelito, negu tarpe vaikų, kurie nebuvo skiepyti. Gamma globulinas nėra labai tobulas ginklas. Jis neapsaugo visų vaikų, ir protekėja galioja ne daugiau 5-7 mėnesių. Be to, niekad jo nebus pakankamai, nes gaminamas iš žmonių kraujo. Pavyzdžiui, visoj Kanadoj šiemet galėtų būti paskiepyta Gamma globulinu ne daugiau kaip 4.000 vaikų.

Daug daugiau laukiama iš skiepų-vakcinų prieš poliomyelitą. Tie skiepai pasidarė galimi irgi po tyrinėjimų, padarytų J. A.V. The National Foundation of Infantile Paralysis sumobilizavo 5 universitetus ir ištyrė 100 poliomyelito virusų. Per tuos tyrinėjimus rasta, kad visi Polio virusai priklauso trimis grupėms, kurios pavadintos Brunhilde, Lansing ir Leon arba I, II ir III tipai, ir, kad žmogus susirgęs vienu poliomyelitu, pav. Brunhildos, gali susirgti Lansing arba Leon tipo.

Skiepų prieš poliomyelitą tyrinėjimuose geriausių rezultatų pasiekė Cox, Lederle's virusų laboratorijos vedėjas, ir prof. Salk iš Pittsburgho. Cox augino poliomyelitą hamsteriuose (tam tikri gyvūneliai graužikai) ir vėliau tą virusą įpratino augti užperėtuose kiaušiniuose. Jis skiepų keliis šimtus vaikų ir gavo labai gerus rezultatus, bet jo skiepai yra tik Lansing tipo ir

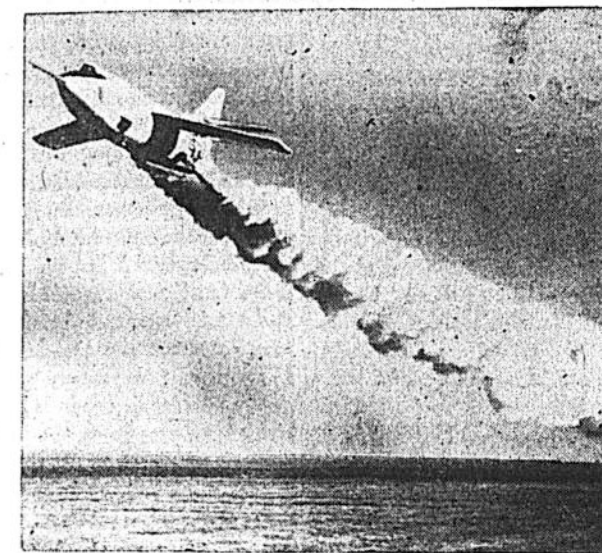
neapsaugo nuo Brunhildos ir Leon tipo.

Prof. Salk augina poliomyelito virusus mėgintuvėliuose-audinių kultūrose. Jis pagamino visų trijų rūšių skiepus ir jau paskiepijo kelis šimtus žmonių. Jo skiepai irgi labai geri, bet dar praeis pora metų, kol bus tiksliai nustatyta, kad šie skiepai vieni, ar kiti, yra nepavojingi ir apsaugo nuo poliomyelito.“

Pagaliau mūsų mokslininkas davė tokius patarimus saugojantis polio ligos:

„Poliomyelito liga dažniausiai eina dviem stadijom. Pradžioje yra temperatūros pakilimas, galvos skausmai, vėmimas ir t.t.; vėliau temperatūra krinta ir po savaitės atsiranda paralyžiai. Tuo būdu poliomyelito epidemijos metu, prie mažiausio negalavimo, gripo, reikia laikyti vaikus lovoje, gerai vėdinamame kambaryje ir pastebėjus paralyžius, tuoj kreiptis pas gydytoją.“

Poliomyelitu dažniausia užsikrečiama per burną. Todėl reikia visada plauti rankas prieš valgį ir valgyti daržoves ir vaisius gerai išplautus. Šiaip epidemijos metu reikia vengti vesti vaikus į didelius susibūrimus, šventes, kur vaikai pervargsta. Iki šiol niekam nepavyko įrodyti, kad galima užsikreisti besinaudant, bet vaikai, kurie ilgai būdami vandeny, sušala ir pervargsta, yra daug jautresni vaikų paralyžiui. Taip pat patariama epidemijų metu neskiepyti vaikų nuo kokiūso ir difterijos ir nedaryti tonizlių operacijos, nes tos operacijos gali pasunkinti paralyžių.“

Lt. pulk. Marion E. Carl pasiekė naują augščio rekordą — 83,235 pėdas. Tą augštį jis pasiekė raketiniu lėktuvu, pakilęs virš Edward Air Force bazės.

Polio vaistų paskirstymas

Ką reikia kiekvienam žinoti?

Rūpestingi tėvai teiraujas geriausių priemonių ir vaistų nuo polio apsiginti. Gamma Globulin (GG) vaistas, gaminamas iš kraujo, pasirodė esanti laikina ir tik dalina priemonė bei vaistas nuo polio paralyžiaus pasėkų apsaugoti, kaip buvo patirta praėjusią vasarą „The National Foundation for Infantile Paralysis“ mokslininkų bandymų metu.

GG vaistas jau seniai žinomas medicinos kaip priemonė prieš tyfus ir geltonligę. Patyrus jos tinkamumą gydyti ir vaikų paralyžių, esamų vaistų ištekliai nepakako. Todėl buvo nutarta Gamma Globulin „nacionalizuoti“ ir skirstyti pagal tam tikrą planą.

Tai buvo pavesta „The Office of Defense Mobilization“, kuri šiam darbe turi patyrimo vykdydama taip vadinamą „National Blood Program“. Ji yra atsakinga už šio krašto kraujo, kaip gydymo priemonės, išteklį, kad juos panaudotų civiliniams ir kariniams reikalsams. Šiai įstaigai ir buvo pavesta prižiūrėti ir kontroliuoti iš kraujo gaminamas preparatus GG, kupai, kaip minėjome, naudojamas vaikų paralyžiui, tyfusams ir geltonligei gydyti. Balandžio mėnesio viduryje ji paskelbė planą, kuriuo tik atskirų valstybių sveikatos įstaigos yra vieninteliai šio svarbaus vaisto tiekėjai ligoninėms, ambulatorijoms, poliklinikoms ir privatiems gydytojams.

Tėvams įtarus, jog jų vaikas turi polio ligos simptomus, pirmiausiai jie privalo išsikviesti gydytoją. Jis radęs, jog ligoniui būtina reikalingas Gamma Globulin, išreikalauja šį vaistą iš

vietinio sveikatos įstaigos vėriausybė turėjo imtis paskirstymo darbo.

Visuomenė tačiau turi įsisąmoninti:

Pakankami šio vaisto ištekliai ateityje, kad juo būtų galima apsaugoti Amerikos vaikus nuo paralyžiaus, priklausys nuo to, kiek gausiai Amerikos Raudonajam Kryžiui bus duodamas kraujas. Amer. Raud. Kryžius yra pasirodęs išplėsti savo priemonės, kad tik daugiau kraujo galėtų būti surinkta. (Viena pakuotė kraujo puskvortė įgalina pagaminti beveik vieną skiepą prieš polio, gi atlieks skystimas naudojamas paruošti kitam preparatui, kuris kaip kraujo plazma išgelbsti sužeistuosius karius frontėse).

Dėl polio ligos „The National Foundation for Infantile Paralysis“ pataria — Neleiskite vaikams maišytis su nepažįstamais vaikais, prižiūrėkite, kad jie nepavargtų, neperšaltų. Užlaikykite juos švariai. Tuoj pat kreipkitės į savo gydytoją, jei pastebėsite šiuos simptomus: galvos skaudėjimas, karštis, skaudanti gerklė, netvarkingi viduriai, pastebimas kaklo ar nugaros standumas. Žinokite „The National Foundation for Infantile Paralysis“ vietinio skyriaus adresą ir palaikykite su juo ryšį.

Visuotinės Mobilizacijos įstaiga numato, jog šiais metais bus pagaminta apie 6-7,000,000 kubinių centimetrų Gamma Globulin (vidutinė doza ligoniui yra apie 10 kubinių centimetrų). Kovoje su baisiąja ligą šią vasarą turima išteklį apie 600-000-700,000 skiepų. Apskaičiuojama, jog JAV yra apie 46,000-000 vaikų ir suaugusių, kuriems vaikų paralyžius yra labiausiai pavojingas. GG panaudotas prieš ligą prasidedant arba tik jai prasidėjus suteikia dalinę apsaugą maždaug penkių savaitių laikotarpiui. Skačiuojama, jog ligos siuntimo periodas tęsiasi

apie 10 savaitių. Dėlto ir vyriausybė turėjo imtis paskirstymo darbo.

Visuomenė tačiau turi įsisąmoninti:

Pakankami šio vaisto ištekliai ateityje, kad juo būtų galima apsaugoti Amerikos vaikus nuo paralyžiaus, priklausys nuo to, kiek gausiai Amerikos Raudonajam Kryžiui bus duodamas kraujas. Amer. Raud. Kryžius yra pasirodęs išplėsti savo priemonės, kad tik daugiau kraujo galėtų būti surinkta. (Viena pakuotė kraujo puskvortė įgalina pagaminti beveik vieną skiepą prieš polio, gi atlieks skystimas naudojamas paruošti kitam preparatui, kuris kaip kraujo plazma išgelbsti sužeistuosius karius frontėse).

Dėl polio ligos „The National Foundation for Infantile Paralysis“ pataria — Neleiskite vaikams maišytis su nepažįstamais vaikais, prižiūrėkite, kad jie nepavargtų, neperšaltų. Užlaikykite juos švariai. Tuoj pat kreipkitės į savo gydytoją, jei pastebėsite šiuos simptomus: galvos skaudėjimas, karštis, skaudanti gerklė, netvarkingi viduriai, pastebimas kaklo ar nugaros standumas. Žinokite „The National Foundation for Infantile Paralysis“ vietinio skyriaus adresą ir palaikykite su juo ryšį.

KAS

UŽSISAKE

DIRVA —

TAS NESIGAILĖJO!

Ir garbė ir pareiga aplankyti bakūžę

Siemiet lietuvių tautinio meno paroda Lietuvių bakūžėje Brocktone, Mass. įvyks nuo rugsėjo 12 d. 10 val. ryto ligi rugsėjo 19 d. 10 val. vakaro. Kaip visuomet, ji bus sudėtinė dalis didžiosios pramonės ir žemės ūkio gaminių parodos, vadinamos Brockton Fair, ruošiamos nuo 1874 m. Lietuviai pasirodys šioje parodoje su savo tautiniu menu jau aštuonioliktą kartą. Pirmoji lietuvių paroda buvo įrengta 1936 m. bendrame paviljone su kitomis tautomis. Antroji įvyko jau nuosavame paviljone, pastatytame 1937 m. ir skirtame Darini ir Girėnui pagerbti. Tas lietuviško stiliaus paviljonas, pastatytas pagal Lietuvos vidutinio ar smulkaus ūkininko gyvenamo namo pavyzdį, pavadintas Lietuvių bakūžė ir naudojamas tik parodos reikálams.

Pernai dail. A. Tamošaitienė iš Kanados, dalyvaudama tos parodos įrengime, pareiškė: "Kiekvienam lietuviui kasmet turėtų būti ir garbė, ir pareiga aplankyti Lietuvių bakūžę. Ruošiamas joje parodas turėtų lankyti ne tik senieji ateiviai ir naujakuriai, bet ypač čia gimę ir augę lietuviai, kuriems reikia pažinti turtingą lietuvių dailės palikimą ir jį pamilti. Lietuvių bakūžėje aš jaučiuosi ir ausdžiu, kaip Lietuvoje. Čia man prisimena tie laikai, kada Lietuvoje kiekvienoje bakūžėje nuo ankstyvo pavasario dundėjo staklės. Mielu noru išstisus metus ausčiau Lietuvių bakūžėje".

Lietuvių bakūžė yra kuklus, bet labai praktiškas ir prasmingas paminklas Darini ir Girėnui. Ji ne tik byloja apie lietuvių pagarbą tiems mūsų didvyriams, bet kartu vykdo jų testamentą. Laisvai besiplakanti Lietuvos trispalvė, gimtosios sodybos kryžius, dailiai išlaikoma bakūžė ir kruopščiai įrengiamos joje kasmet parodos nukelia lietuvius į praetis laisvės, laimės ir kūrybinio darbo laikus, sustiprina ryšytį kovoti už savosios tėviškos išlaikymą ir lietuvių išlaikymą svetimuose kraštuose, o kitataučiams parodo mūsų prisirišimą prie savųjų vertybių, sugebėjimus ir augstą savitos kultūros lygį.

Šalia lietuvių bakūžės stovi prancūzų, italų ir airių tautiniai paviljonai. Tai kultūrinės atstovybės didžiųjų tautų, garsių savo istorija, kultūra ir dabar užimamomis pozicijomis pasaulyje. Kaip smagu lietuviui, kad mūsų bakūžė savo išore ir viduje įrengtomis parodomis ne tik neatsilieka nuo savo kaimynių, bet jas dar gerokai pralenkia! O tų tautų atstovų pasirodymo sąlygos yra labai skirtingos: lietuviai atskirti nuo savo tėvynės geležine uždanga, kai kitų trijų tautų tėvynės yra laisvos, turi savo valstybes, kurios gali suteikti joms pagalbą. Šis faktas, kaip ir pačių tautinių paviljonų palyginimas, dar labiau išryškina lietuvių kultūrinį lygį ir suburia jiems svetimųjų simpatijas.

Septynioliktą paroda lietuvių bakūžėje, o aštuonioliktą ji iš eilės Brockton Fair sudėtyje! Nuostabios, pasigerėjimo ir pasididžiavimo vertos vietos lietuvių pastangos, jų gero, tiesiog pavyzdingo organizuotumo pasireiškimas. Tai bene pirmas lietuvių istorijoje atsitikimas, kad tokiu sistemingu būdu ruošiamos metinės parodos! Šias pastangas turėtų paremti kitų kolonijų lietuviai, ne tik gausiai lankydami jau suruoštas parodas, bet taip pat prisidedami prie jų suruošimo.

1951 m. Lietuvių bakūžė tyliai paminėjo savo 15 metų sukaktį įrengimu parodos, kurioje dalyvavo dail. A. Tamošaitienė iš Kanados su savo meniskais darbais. Toji sukaktinė paroda sudaro naują posūkį ruošiamų bakūžėje parodų užsimu. Joje kilo pasiryžimas kiekvienais metais parodyti lietuvių kūrėjams vis naujas lietuvių kūrybos vertybes, prisistatyti amerikiečių masėms iš kultūrinės pusės, suburti ir palenkti jų simpatijas kenčiančiai Lietuvai. Anksčiau į parodas patekdavo daug atsitiktinių eksponatų, ne visuomet pasižymintį didele menine verte, o dabar parodos jau planuojamos, iš anksto nustatoma, kokiais eksponatais ir kaip paroda bus įrengta.

Šių metų parodoje bus dail. A. Tamošaitienės kilimai ir au-

diniai, dail. A. Tamošaičio medžio ir metalo darbai, prof. Ign. Končiaus, Čibo ir V. Liaukaus medžio drožiniai, turtingas gintaro rinkinys ir kiti dalykai, kuriuos komisija dar laiko paslapyje, norėdama lankytojams sudaryti staigmeną. Lietuviškos sodybos modelis, kurio rūpinasi dailininkai ir architektai, pasidarė jau vieša paslaptis. Tas modelis vaizduoja Lietuvos laisvės laikų ūkininko tipiską sodybą, dangeliui senų ateivių nematytą ir neįsivaizduojamą.

Antrąją parodos dieną, t. y. rugsėjo 13-tąją prie bakūžės po atviru dangumi 3 val. p. p. bus atlikta speciali programa. Joje pasirodys kitų kolonijų lietuvių. Kalbėtoju pakviestas kongresmanas Wigglesworth, o meninė dalį atliks O. Ivaškiene tautinių šokių grupė iš Bostono. Dar tikimasi iš Worcesterio trimių ir būgnų orkestro, vadovaujamo Alb. Jodžionio. Visą dieną bus dūdoma gera lietuvių muzika iš plokštelių ir įrašytų juostų.

Parodos įrengimu rūpinasi komisija, kuriai vadovauja P. Viščinis, o nariais yra E. Bludnickis ir A. Bravis. Programą tvarko kita komisija, kurios pirmininku yra K. Jurgeliūnas, o nariais — A. Barulis ir M. Gofensas.

Vėlūtis

Gaukit žemos kainos Farm Bureau automobilio apdraudą — sutaupykite iki 20%. Vienoda ir pastovi bendrovės politika... greitas, draugiškas patarnavimas. Tai antras didžiausias auto apdraudėjas.

FARM BUREAU MUTUAL
AUTOMOBILE INSURANCE CO.
CHICAGO, ILL.

Saukite:
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

Pranešimas

Dirva gavo LRS Informacijos Biuro pranešimą, kurį prašo objektyvios informacijos dėlei, pasiskelbti. Jį čia ir skelbiame tokiu koks mums buvo prisiustas, nesiangažuodami jokiai pozicijai.

Red.

S. m. birželio mėn. 20 d., Romoje, per Lietuvos Diplomatinio Sefo ir VLIKo Pirmininko pasitarimus, kuriuose dalyvavo taipgi Lietuvos Įgaliotasis Ministeris prie Šv. Sosto S. Girdvainis ir vykdamosios Tarybos Pirmininkas prof. K. Žaluskas, VLIKo Pirmininkas prel. M. Krupavičius ir VT Pirmininkas K. Žaluskas buvo padarę Lietuvos Diplomatinio Sefo min. S. Lozoraičiui tam tikrų Lietuvių Rezistencinė Santarvę ir jos darbą liečiančių pareiškimų.

Tie pareiškimai apgailėtina būdu kankirų lietuvišką politinį sulogusnių buvo plačiai paskleisti užsienio lietuvių visuomenėje.

Dėl šių VLIKo Pirmininko prel. M. Krupavičiaus ir VT Pirmininko K. Žaluskos padarytųjų, LRS-es atstovams pasitarime nedalyvaujant, pareiškimų Lietuvos Diplomatinio Sefo min. S. Lozoraičiui Lietuvos Rezistencinės Santarvės Informacijos Biuras yra įgaliotas pranešti, kad:

1. VLIKo ir VT Pirmininkų pareiškimai Lietuvos Diplomatinio Sefo, liečią LRS-e, neatitinka tiesos, tikrosios padėties ir faktų.

2. VLIKo ir VT Pirmininkai šiuos pareiškimus Lietuvos Diplomatinio Sefo padarė, tikrosios padėties iš anksto neįstydę, jai iširti nepadėję jokių pastangų, savo teigimų tikrumo nei LRS-es vadovybėje nei kituose atsakinguose sluogsnuose nepasitikrinę ir jiems paremti jokių konkrečių, tuos tvirtinimus remiančių duomenų nepateikę.

3. Lietuvos Diplomatinio Sefo atsisakius, autoritetingi lietuviams draugiški sluogsnai, kuriais VLIKo ir VT Pirmininkai buvo pasiremę, darydami savo pareiškimus, yra kategoriškai pareiškę, kad VLIKo ir VT Pirmininkų padarytieji LRS-e liečią pareiškimai neatitinka tikrųjų ir jų pažiūros į faktinę pa-

dėtį ir LRS-es darbą.

4. Gen. S. Raštikis, VLIKo buvęs pavestas atsakingoms pareigoms eiti, paklaustas, pareiškė LRS-es Vyr. Komiteto nariui K. Drungai, kad jis visiškai atsisakė nuo VLIKo ir VT Pirmininkų padarytųjų pareiškimų, su paleistais gandai ir konkrečia insinuacija nieko bendro neturįs ir turėti nenorįs ir kad jis pats niekam nebuvo daręs tokių teigimų, kokius VLIKo ir VT Pirmininkai buvo padarę Lietuvos Diplomatinio Sefo.

5. VLIKo ir VT Pirmininkai, pasiremę savo nepagrįstais, tiesos neatitinkančiais ir neatsakingais tvirtinimais, motyvuojais Lietuvos Diplomatinio Sefo savo pakartotinį atsisakymą priimti LRS-es Vyriausiojo Komiteto pasiūlymą susitikti su LRS-es atstovais, Lietuvos Diplomatinio Sefo dalyvaujant, tikslu bendrame pasitarime apsvaistinti glaudžiai susietus su dabartine Krašto padėtimi ir Krašto ateitimi reikalus bei su tais reikalais surištus darbo apjungimo ir suvienodinimo klausimus, nors Lietuvos Diplomatinio Sefo dar kartą buvo pabrėžtinai išskeltas to pasitarimo būtinumas.

6. LRS-e laiko, kad panašūs nepagrįsti, tiesos neatitinkantys ir neatsakingi pareiškimai ir jų skleidimas — yra dalykai, nesuderinami su pagrindiniais Lietuvos Laisvės kovos reikalavimais, priešingi kovinei moralei ir daro didelę žalą Lietuvos Laisvės reikalui.

LRS/IB

ATPIGINTA "KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atpigo jo leidžiamą bibliografinio biuletenio "Knygų Lentyną" prenumeratą kainą 1953 metams. Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno (1) dolerio su persiuntimu. JAV-se ir Kanadoje prenumeratos kaina nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto perlaidas ir čekius adresuoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.

Nuomenės

"PROFESORIUS" GEDIMINAS GALVA IR DĖSTĖ ŠTAI KĄ: PASEKMĖJE NESENIAI "DRAUGAS" LAIKRAŠTYJE ATSPAUSDINTO PAŠIKALBĖJIMO SU VLIKo pirminku prelato Mykolu Krupavičiumi jis randas reikalo klaidžiojančiai visuomenei kai kuriuos klausimus paaiškinti. Aptars VLIKą kaip vyriausią Lietuvos laisvinimo organą, beveik vienintelį tedirbantį laisvinimo darbą, pabrėžė, kad dar yra vienas žmogus, apsišarvojęs supuvusiais dokumentais, nieko neveikiąs, užsispyręs, niekuo daugiau nesirūpinąs, kaip tik savo asmeniu ir Washingtono esamais Lietuvos pinigais, kuris eina ir toliau diktatūros keliais, su nieku nesiskaito tuo įrengdamas didelį disonansą į veiksmų darbą ir jį trukdydamas. Girdamas ir pataikaudamas, keldamas augstyn kaip pajėgdamas VLIKo pirminką Mykolą Krupavičių ir niekindamas bjauriais išsireiškimais kiek įmanydamas ministerį Stasį Lozoraitį, šis "profesorius" maždaug taip baigė, pastatydamas ultimatumą: Lozoraitis šie pat valandą turi atsistodėti visų savo nedorų užmačių, popierių, rezistencijų, be sąlygų kapituliuoti ir pasiduoti visagaliai VLIKui ir jo garbinam pirminkui.

Nesileisdamas į tos kalbos neleistiną toną, kreipiusis į "profesorių" Gediminą Galvą ir prašau paaiškinti per tą patį radio sekantį:

1. Ar minėtoji jo kalba nėra lietuvių visuomenės kiršinimas bei skaldymas ir Lietuvos Diplomatinio Sefo niekinimas?

2. Kam jo tokia veikla labiau patarnauja: Lietuvos laisvinimo darbui pagerinti ar jį suzlugdyti?

3. Koks tikras bei oficialiai jo turėtasis titulas, nes mano žinomis "profesoriaus" titulą jis pats savavališkai sau prisikėgė. Chicagoje yra Lietuvos Profesorių draugija, kuri turėtų žinoti, kas ir kokį titulą Lietuvos

1. Ar minėtoji jo kalba nėra lietuvių visuomenės kiršinimas bei skaldymas ir Lietuvos Diplomatinio Sefo niekinimas?

2. Kam jo tokia veikla labiau patarnauja: Lietuvos laisvinimo darbui pagerinti ar jį suzlugdyti?

3. Koks tikras bei oficialiai jo turėtasis titulas, nes mano žinomis "profesoriaus" titulą jis pats savavališkai sau prisikėgė. Chicagoje yra Lietuvos Profesorių draugija, kuri turėtų žinoti, kas ir kokį titulą Lietuvos

Universitetuose turėjo. Daktarų ir profesorių titulų naudojimas, ypač asmenų, tų titulų neturinčių, dažniausia blogai, charakterizuoja tos tautos narius svetimtaučių akyse.

Girdėjęs

KIEK Į JAV IMIGRAVO 1952 M.

The Immigration and Naturalization [staiga neseniai paskelbė 1952 metų (ligi birželio 30 dienos) imigracijos statistiką. Į šį kraštą įvažiavo 265,520 žmonių. Tai 60,000 daugiau, negu 1951 metais. Iš šio skaičiaus 194,247 buvo kvotos imigrantai, tai yra 37,000 daugiau negu 1951 metais.

Kvotomis, imigrantai buvo paskirstyti:

Pirmosios pirmenybės vizas gavo 5,335 piliečių giminės ir 649 prityrę žemės ūkio speliaištai; antrosios pirmenybės vizas gavo 4,447 teisėtų JAV rezidentų žmonos ir vaikai; be jokios pirmenybės kvotos vizas gavo 42,786 vokiečių kilmės asmenys; likusias vizas gavo 63,834 imigrantų ir 77,196 "išvietintieji asmenys", kurie gavo teisę įvažiuoti pagal prastą 1948 metų Displaced Persons Aktą.

Iš 71,273 non-kvota imigravusių asmenų — 49,170 daugiau negu praėjusiais metais — dauguma buvo iš non-kvota valstybių (Kanada, Newfoundland, Meksika, Kuba, Haiti, Dominikonų respublika, Kanalo zonos ir Pietų Amerikos nepriklausomos valstybės). Jie kartu sudarė su savo šeimomis 48,418 asmenų grupę. Amerikos piliečių žmonos ir vyrai gavo 16,851 non-kvota vizų. Mokslininkų skaičius (158) ir dvasininkų (338) atvykusių į šį kraštą skaičius rodo, kad paskutiniųjų 5 metų bėgyje jų beatvyksta vis mažiau.

1952 metų bėgyje Amerikos piliečiai 28,854 prašymų įsileisti į šį kraštą svetimtaučius kaip non-kvota ir pirmenybių asmenis. Iš viso 25,759 prašymai buvo patenkinti, 784 atmeti ir 24 atvejai buvo atsiimti.

1952 metais buvo deportuoti 723,959 nelegaliai įvažiavę meksikiečiai. Prievarta buvo deportuoti iš viso 20,181 asmenys.

TRAUKINYS

ADOMAS VYČIUS

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Kiek nurimus, vyrai išsiėmė cigarėtes ir papūtė dūmą. Ir moterim davė. Ir anos papūtė... Po to truputį išsiaiškino kaip yra New Yorke. Ir kaip yra Clevelande. Ir kaip Chicagoje. Ir kaip buvo Vokietijoje britų zonoje. Ir kaip buvo amerikiečių arba prancūzų zonoje. Po to vėl paėmė laikraščius. Ir vėl įsigilino į Jungtines Tautas. Stambesnysis vėl studijavo pusnuogę gražuolę. Tikrai: ir Massachusetts, ir Illinois, ir Nebraska, ir Ohio pasižymėjo puikiom blaudom, ir liemenys buvo gražūs, ir šlaunys, ir... žodžiu: nė pridėti, nė atimti... Atvertęs kitą lapą, kame Chicago gaisras, kame gaisrininkas laipdino moterį vienais marškinėliais, jis vieną akim metė žvilgsnį pro laikraščio kraštą į šatėnės nailonuotas kojas — irgi dailios, kad jas kurti...

Tuo metu šatėnė kalbėjo:

— Štai kokios amerikoniškos vestuvės gražios. Ir į laikraščius dėdą... O mano — tremtinės vestuvės — graudu ir prisiminti... — Tiesa, kaip gi ten buvo tos tavo vestuvės? — užsidedę smaili nosikė, — papasakok, Valė, papasakok!

— Mano žmonos vardas irgi Valė, — pratarė stambesnis. Ir vėl visiems buvo neaišku, kokia gi yra ta jo žmona, jo Valė: augsta? maža? tamsi? šviesi? ką gi ji veikia pasilikus? vaikus daboja?... Visi nuti-

lo...

— Galiu papasakoti, jei įdomu, — motelėjusi juodom blakstienom, tarė šatėnė.

Vyrai vėl dirstelėjo į jos dailių veidelį, kupiną sveikatos ir grožio, kaip kad jį apibūdintų koks rašte patyręs beletristas...

— Bėgom mes tada arkliais. Su tėveliais. Aplenkė mus toks dviratninkas, net neįsistėjimom: daug tada važiavo. O paskui mes jį aplenkėm — padangos jam sprogo. O čia pats bėgimas, šaudymas smarkus kažkur netoli už nugaros. "Paimkim", — sako mama, ir tėtis pasakė: "paimkim"... Paėmėm. Metė jis savo dviratį... Tikrai... Atvažiavom į miestą gerokai pavakarejus. Nakčiai ten likom. Aplink gaisrai... O iš ryto jis ir sako: "Gal vesimės?... Ir aš taip pagalvojau, ir tėveliai taip pasakė... Mes prieš tai prie upelio buvom nubėgę, nusiplauti... bučiavo jis mane ten... Tikrai... Skubam pas kleboną, o jis ir arklus jau pasikinkė: išvyksta... "Užsuk", — sako — "reikėtų, o jei ne — tai iš vyskupijos... be to, pagal įstatymą, pirma iš Vedybų Biuro, popieruką"... "Kur gi dabar?!" — išsigandome, — "gal ir Biuras jau pabėgo, ir kur gi tą Vyskupiją pasieksime... ir gerbiama klebono", — sakome, — "matosi gal už valandos, kitos čia jau nebebus..." "Mat, kad yra nustatyta tvarka..." — aiškina senelis, tas klebonėlis... "Tai gal ir paliksime taip... be

bažnyčios, be apeigų, be šliūbo... jei jau tvarka neleidžia..." — sako manasis, tyčia, žinoma. Tuo sykiu vargoninkas privažiavo: kupinas vežimas, ir vargoninkienė, ir vaikai visi. Suprato jis reikalą: "tai gal, klebonėli, pabandytumė, gal paskutinį kartą savo bažnytėlėje..." "Tai gal..." — lyg nenoromis sutiko klebonas. Ir buvo vestuvės!... Tikrai. "Veni creator" — vargoninkas pasistengė — visam miesteliui skambėjo. Ir žmonių gi prigūžėjo. Visi pabėgėliai, vežimus palikę, suėjo. Tikrai. O paskui bėgom, mat, šaudyti pradėjo labai. Visi bėgo: ir žmonės, ir klebonas su vargoninku, ir mes... Tikrai...

— Vaje, kaip įdomu! — sušuko smaili nosikė.

— O už miesto atėjo vokiečių žandarai su šautuvais, nusodino manąjį, daug vyrų tada nusodino: prie apkasų... Nenorėjom, spyrimės, aš verkt — ne! "Los!" — ir gana, būtų primušę... Tikrai... O mes nuvažiavom... Taip aš jį ir temačiau... Tikrai...

— Tai kur gi jisai dingo? — paklausė smaili nosikė.

— Nežinia... — Taip ir neradot? — paklausė smulkesnis.

— Jieškojom visur: Vokietijoje, Amerikoje, per laikraščius. Neradom... — ji palietė nosinukę tą vietą po akim, kur paprastai būna ašaros.

Ir čia staiga tas, kuris stambesnis, šoko iš vietos, apkabino šatėnę ir ėmė ją beprotiškai bučiuoti... Vagonas sujudo, pašoko iš vietų. Du kareiviai nusimetė švarkus, pasi-

ryžę ginti moters garbę...

— Vale, Vale, tai tu! — atsiplėšęs savo lūpas nuo jos, vos išstendė jį.

— Jūs... Antanai... Tu... — sumišusi šatėnė negalėjo ištarti žodžio, — tu... pasikeitė labai — pažint negalima... lyg didesnis užaugai... ir plaukai tirštesni pasidarė...

— Žinoma, tiek laiko!... Ir tu pasikeitė... Gražesnė pasidarei...

Ir vėl ją pasiūtiškai bučiavo. Jos rankos nędrąsiai paslinko jo pečiais, apkabino, plaukus paglostė...

— Tai vyras su žmona netikėtai susitiko!... Bebėgdami abu nuo komunistų pasimetę buvo... O dabar, štai, susitiko! Netikėtai!... Po devynių metų! — aiškino žmonėms smaili nosikė, švysteldama savo geru anglų kalbos mokėjimu. Vagonas pamažu rimio. Kareiviai vėl užsidedė švarkus.

— Tai vyras žmoną susitiko!...

— Pabėgę nuo komunistų... Pasimetę buvo... Kas, po devynių metų...

— Sak, jie tokie?...

— Dipi...

— Ach, tie dipi!... — vagonas po truputį sėdosi į vietas.

— Aš visur jieškojau tavęs: ir Vokietijoje, ir čia Amerikoje... Kodėl tu neatsiliepei? — šatėnė pataisė išdrakintus savo plaukus, per sukne ranka perbraukė, pečius pakratė, lyg vištėlę, gaidžio papešiota...

— Ir aš visur jieškojau, skelbiau, nuo pat to laiko, kai pavyko pabėgti nuo apkasų ir išvažiuoti iš tos Tauragės...

— Tauragės? Kad mudu išsiskyrėm prie Kybartų!...

— Ach, tiesa! Prie Kybartų! Kaip čia man susimaišė... Mat, iš tokio netikėto džiaugsmo!...

Čia moters susimirksėjo:

— Mes truputį... plaukus pataisyti... — atseit, į leidžių skyrių, dažus ant veidelių atnaujinti...

— Tai kaip čia yra, — paklausė smulkesnysis stambesniojo, kai jiedu liko vieni, — juk tu, rodos, sakei, kad tavo žmona Lietuvoje likusi?

Stambesnysis šluostėsi lūpas, ant nosinės gulo tirštas raudonumas, kaip kraujas. Nesukibėdamas jis žiūrėjo į smulkesnį:

— O pasakyk, bičiuli, kaip gi ten buvo su tuo šokimu nuo to, kaip jis tenai — nuo to dangoraižio?! Ar tu tikrai taip ir nušokai?

— Nešokau aš, nei ką: mat, dėl smagesnės kalbos, suprantai? — atsėvė tas.

— Tai ot, ir man ji nei žmona, nei ką: tai dėl smagesnės kėlonės... Ar tu pastebėjai, kas tai per moteris, kad ją kur šimtas!... Tokias ne kasdien sutiksi... "verta grieko"... kaip kad Lietuvoje sakydavo...

Ką gi, atvažiuojant Chicago tek "apsiurkimą" išaiškinti...

— Na, žinai, brolau, aš augstai šokau, o tu dar augščiau!...

— Vieniškai ir monotoniškai dundėjo traukinys, pro šalį bėgo namukais bei automobiliais nusagstytas amerikoniškas peisažas...

(Pabaiga)

Redaktoriaus žodis

LAIKRAŠČIAI, KNYGOS...

Andai į redakciją atėjo vyresniosios lietuvių kartos veikėjas ir sako: "Tai sveikas būsi redaktorius. Malonu pasižinti. Jau seniai norėjau užsukti, šnektelti, bet vis nesiryžau, nes žinau, kad Jūsų laikas labai išmuruotas. Bet anūkam prirėkė knygos, teisingiau pasakius elementoriaus, tai sakau ta proga pasikalbėsiu, ir sau dar kokią knygę nusipirksi. Tiesa pasakius tie mano anūkai ne labai ir nori to elementoriaus, bet kol aš dar drūtas ir kol dar lietuviškų knygų yra, ir mano vaikų šeimoj lietuvių dar rusens. Bet kas bus po to?" ... klausiamai į mane pažiūrėjo. Toliau jis dar kalbėjo, kad seniau Amerikoje kiekvienas lietuviško laikraščio redaktorius buvo laikomas didelę pagarbą, nes tais redaktoriais nedaug kas galėjo būti. Girdi, tik dabar, kai privažiavo visokių mokytojų žmonių, tai redaktorių gali iš dažno be didelės žalos pasidaryti...

Tas mūsų pasikalbėjimas buvo ilgakas. Neviską jau ir beprisimenu, bet jo sąmoningą pabrėžimą, kad, kol aš dar drūtas ir kol dar lietuviškų knygų yra... negaliu užmiršti. Tai balsas iš tautos, tai balsas šaukiantis, įspėjantis ir įpareigojantis. Įspėjantis rūpestingiau apsidairyti ir lietuvių ugnele neužgesinti.

Vartau redakcijos sandėliuose esančias lietuviškas knygas, leistas prieš eilę metų. Dabartiniam skaitytojui, kurie dar lietuviškomis knygomis domisi, jose labai mažai yra kas skaityti. Anais laikais taip. Bet anais laikais kam jų reikėjo — jas jau seniai perskaitė. Dabartiniam skaitytojui reikia kitokių knygų. Siek tiek jų išleista. Išleista viena kita originali, gi daugiausia perspausdinamos jau Lietuvoje išleistos knygos. Ir jų nemaža dalis guli leidėjų ir platintojų lentynose. Kiekvieno kolonijoj tik labai apbrėtas knygos mėgėjų būrelis pastoviai knygomis domisi, jas noriai perka, po visokių audrų vėl kuria lietuviškos knygos bibliotekėles. Bet ir tie knygų mitytojai neretai prastaria, kad mūsų lietuviškų knygų leidėjai labai dažnai nepaiso ko labiau mums dabar reikia, bet rūpestingiau paiso, kuri knyga jam gali apsimokėti. Bet iš kitos pusės negali nei to leidojo kaltinti, nes iš lietuviškos knygos leidybos nėra vienas dabartinėse sąlygose milijonierium nepasidarys... Greičiau sudės dar ir savo santaupas ir jų atgal negaus.

Kaip padidinti lietuviškų knygų skaitytojų skaičių? Kaip su lietuviška knyga pastoviai įeiti į kiekvieną lietuvių šeimą? Kaip ten įėjus įsitvirtinti ir kaip tai šeimai duoti tokių knygų, kokių jos lietuvių ugniai kurstyti labiausiai reikalinga? Tai klausimai į kuriuos mums būtina reikia surasti teisingus atsakymus. Ir ne tik surasti atsakymus, bet ir atsakymų padiktuotą programą būtina reikiai vykdyti. O kas ją vykdyt? Ar kartais nepagalvotų besigarsinančių lietuvių Bendruomenę?

Labai dažnai laikraščių skaitytojas, greičiausia nepatenkintas, perskaito tų laikraščių leidėjų ar redaktorių pagraudimus, išklauso įvairiausių verkšlenimus, kad laikraščiai labai blogai ir kad ji turi paremti. Tai irgi bėdos šauksmai, įvairiausių sąlygų padiktuoti, vieni įtikimesni, kiti lėkštesni. Bet tokie šauks-

Mokslo metai prasidėjo

Andai, prieš tris mėnesius lauktos vasaros atostogos, jau praėjo. Dažnam tós atostogos praėjo su mažais rūpesčiais, būvojanč gamtoje, poilsiaujanč, bet dažnam ir fabriko darbe. Vieni atostogose daugiau sveikatai taise, kiti piniginius reikalus, kad vėl mokykloms prasivėrus būtų iš ko mokytis ir gyventi.

Štai vakar skaičiau amerikietiškam laikraštyje, kad mokykla šaukia atgal, kad milijonai Amerikos vaikų vieni kitiems spaudžia rankas prie mokyklos durų. Taip, mokykla šaukia visus, ir mūsų tūkstančiai vaikų, vieni drąsiau, kaip seni mokiniai, kiti nedrąsiai — pirmus mokyklos žingsnius žengiantieji, bus su tais milijonais. Bus mokyklos suole, žaidynės, darbe ir poilsy.

MOSŲ MOKYKLŲ PADĖTIS

Laimingi tie vaikai, kurie gyvena tėvų žemėje ir mokosi savose mokyklose. Bet mums skirta kitokia dalis. Mes esam piktos rankos iš savo namų išguiti, keliaujam per svetimas žemes, esam pakeleiviai. Bet mes norim išlikti lietuviams ir trokštame savos mokyklos, kurioje išmoktume savojo žodžio, rašto, dainos, žaidimo, pažintume savo praeitį. O tai gali duoti mūsų tėvai ir mūsų tautinė mokykla. Ar šiame krašte mes tokių mokyklų turime?

Klausimas nedėkingas atsamai nuolatiniai ir prie jų skaitytojai jau beveik įpratinti.

Retas lietuviškas laikraštis išsilaiko iš savo prenumeratos ir skelbimų. Dažnas turi arba pats organizuoti kokiais pašalinis pajamas arba jam suorganizuojama užnugary stovinėjos organizacijos. Mane čia įtikinėja, kad lengviau laikosi tie lietuviški laikraščiai, kuriuos remia bažnytinės bendruomenės, už jų laikraščių skaitymą iš sakyklos labai dažnoms progoms agituoja. Ir... taip pat iš ten gsdina pragaro bausmėmis, kad kitų leidžiamų laikraščių neskaitytų. Žodžiu, kaip teigiama, čia atliekami dvigubi patarnavimai... bet saviems, tikrai naudingi.

Visi pripažįsta, kad Amerikos lietuvių per daug turi savų laikraščių. Dalis jų paskutiniiais metais išnyko, bet į jų vietą atsiranda naujų, kurių amžiumi taip pat labai abejojama. Bet kol yra entuziastų ir mokačių padaryti palankius apskaičiavimus, laikraščiai gims ir mirs, visiškai nepaisydami ar jie turi skaitytojų rinką ar neturi. Kada Amerikoje yra tiek daug lietuviškų laikraščių ir jų vis dar naujų gimsta, gal ir teisingi yra tie, kurie sako, kad, girdi, nevertėlenkit, nes į jūsų vietą yra daug pretendentių. Jei jūs nepajėgiate leisti, pajėgs kiti. Esi, tie verkšlenimai mums jau įgrišę, nenorime jų girdėti.

Be... Tas bet sako, kad lietuviški laikraščiai, jei jie nenori nuolat girdėti panašių prieštarių, turėtų pasirūpinti pajieškoti bent apytikrų prenumeratos normų, kurių laikantis nereikėtų nuolat šaukti, kad lietuviški laikraščiai labai pigūs. Tai galėtų padaryti bent kartą į dešimtmetį susirinkę visų lietuviškų laikraščių leidėjai ir redaktoriai. Ir susirinkę pasitartų bendraisiais lietuviškų laikraščių reikalais, priimtų vidurkio normas, išneštų bendruosius pareidavimus, gal drauge ir pravedintų dėl draugystės nebuvimo atsiradusių skersvėjų. Ir po tokio bendrojo nutarimo, jei jų būtų galima pasiekti, orumo dėl reikėtų baigti verkšlenimus. Jei jau kas negalėtų išsilaikyti ir mirtų, bent apie jo mirtį kiti gražiai parašytų... O dabar ir to nėra.

kymui. Tikrai, juk dažnai girdime, kad mes turime savas parapijas ir prie tų parapijų lietuviškas mokyklas. Taip tik girdime kalbant, bet taip nėra. Parapijos tikrai yra ir prie jų mokyklos, bet lietuvių ugnelė jose tokia maža, kad ji dažnai atvejais ne tik mus nepatraukia į lietuvių, bet ir nuo jos stengiasi atstumti. Juk kas seką lietuviška spauda ir kas mūsų tautinė mokykla interesuojasi, tuos skaudulius labai gerai žino ir tie, kurie prasmės jų kartoti. Tik vienur kitur matyti kiek šviesnis prosvaitėles, bet ir tos prasklaidžiamos tik didelėmis pastangomis, dažnai net iki peštinių lietuvių kovojant su lietuvišiais dvasininkais.

Taigi, mūsų tautinės mokyklos padėtis baisiai skaudi, bet mokyti reikia, ir reikia eiti į tokią mokyklą, kuri mūsų gyvenimo aplinkėj patogiau. Tai nieko kito tada nebūna, kaip tik rūpintis papildomu lietuvių kalbos, istorijos, krašto pažinimo ir kitais liuanistiniais dalykais. Ir neretais atvejais, kur nėra šeštadienių lietuvių mokyklų, tai yra mūsų pačių tėvų mokykla, kaip kad buvo anais laikais prie ratelio. Bet kada nieko geresnio neturima reikia ir tuo tenkintis.

NELYGOS MOKYKLINIAI ŽINGSNIAI

Vieni mūsų vaikai eina į pradžios mokyklą ir žengia pačius pirmuosius mokyklinio darbo žingsnius. Kiti eina į augštesnias mokyklas, treti į augštesnias ir specialines. Visų jų žingsniai nevienodi, gi trapiasi pirmųjų, tik praverusių svetimos mokyklos duris, kurioje nėra jokios tautinės šilumos. Ir tokie trapijie turi būti visų mūsų didžiausio dėmesio centre. Jei jiems tenka lankyti grynai amerikietiškas mokyklas, jie dažnoms progoms turi būti telkiami į lietuviškus vaikų pareidavimus, kad čia jie tautiniai sušiltų, vieni kitus pažintų ir bent dalį draugų turėtų iš savųjų tarpo.

Lengviau tiems, kurie jau pradžios mokyklą yra gavę lietuviškoje mokykloje tėvynėje ar-

ba ir tremties mokykloje Vokietijoje. Tokie jau labai dažnai atvejais žino kas esą. Bet ir jiems taip pat reikia tos pačios lietuviškos šilumos, kuri į lietuvišką židinį trauktų, kurio jie ilgtųsi ir juo džiaugtųsi.

MES ESAM PASIUNTINIAI...

Neseniai man teko kalbėtis su vyresnio amžiaus mokiniais, kurie didžiavosi, kad jie esą lietuvių pasiuntiniai svetimos mokyklose. Ir jų tas didžiavimas, kiek teko patirti, buvo teisingas. Jie stengėsi užimti pirmąjį mokyklų gyvenime eiti pirmieji, ir visur — tiek moksle, tiek žaidime. Ir jie visur buvo lietuvių. Jie tuo vardu didžiavosi, bet nemažiau jais didžiavosi ir mokyklų vadovybė.

Mums tokių pasiuntinių reikia daugiausia. Jie ne tik patys išlieka nuolat gyvi lietuvių, bet ir lietuvių gerą vardą garsina. Būtų nepaprastai miela, kad šiais metais tokių lietuviškų pasiuntinių būtų daugiausia. Ir dar gražiau būtų, kad ir mūsų Bendruomenės tokius pasiuntinius mokėtų atsiminti ir juos kitiems parodyti. Jie tikrai to verti. Jie gal patrauktų dar daugiau jaunųjų ne tik mokyti, bet ir savai tautai tarnauti iš jaunųjų dienų.

B. Beržas

PO KURIUO MEDŽIU SAUGIAU?

Vokiečių miškams globoti draugijos biuletenyje nagrinėjamas įdomus klausimas — kurie medžiai ir kodėl pavojingiausi perkūnijoms metu. Tvirtinama, kad mažiausios pavojus perkūnijoms metu yra pasislėpus po buku. Pasislėpus po eglę, pavojaus yra 6 kartus, didesnis, po pušim — 37 kartus ir po ąžuolų — net 60 kartų, palyginus su buku. Šalia buko, palyginti saugią užuovėją teikia alksnis, beržas, klevas, arklinis kaštonas, šermukšnis. Žymiai pavojingesni yra valgomasis kaštonas, liepa, obelis, vyšnia ir riešutmedis.

Juo ilgesnės medžio šaknys, vandeninės patys medis, rūpesnė medžio žievė ir medis augštesnis, tuo pavojus ir galimumas būti nutrenktam yra didesni.

LIETUVIŲ DIENOS

Ilustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsakytinis visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekvienam numerį per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekvienam numerį, skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalboms, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijungus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

TUOJ ĮSIGYKITE

Balio Gaidžiūno
knyga

VIENERIMETAI

IR VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Lietuviai!

Jungtinių Amerikos Valstijų parlamentas, jo nariui Kersten pasiūlius, vienbalsiai yra nutaręs ištirti Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupavimo ir jungimo į Sovietų Sąjungą aplinkybes ir pasekas.

Tai nepaprastai didelės reikšmės įvykis visoje mūsų išsilavinimo kovoje.

Tuo nutarimu sovietinis bolševizmas traukiamas tieson už mūsų laisvės ir nepriklausomybės išplėsimą.

Mūsų pareiga atskleisti prieš viso pasaulio akis tą baisią tikrovę, kas yra ištikę mūsų nelaimingą Tėvynę. Atskleisti ir pagrįsti faktais taip, kad laisvasis pasaulis apstulėtų akivaizdoje to, kas yra atsitikę su niekuo nekaltais ramiais Lietuvos gyventojais. Tūkstančiai ir šimtai tūkstančių mūsų tautos kančių tepribyla mūsų pagalba ir viso laisvojo pasaulio sąžine.

Mūsų rankose yra ginklas, kuriu mes galime suduoti bolševizmui tokį smūgį, nuo kurio jis niekad nepajėgs atsipeikėti. Visos bolševikų kalbos apie taikumą, apie gerą gyvenimą Sovietų Sąjungoje, apie darbo žmonių valdžią nublanks nesuskaitomų nusikaltimų akivaizdoje, kurie vyko ir vyksta Lietuvoje, kur kasdieninis gyvenimas yra virstęs grynų pragaru.

Tautietai, atlik savo pareigą skurdę ir ašaros skęstančiai savo Tėvynai. Padaryk viską, kad ši be galo svarbi proga Lietuvos išsilavinimui pagreitinti būtų pilnai išnaudota.

Liudyti ir organizuoti, kad nė vienas svarbesnis sovietinių žiaurumų faktas neliktų neatskleistas — yra šventa kiekvieno lietuvių pareiga, kurią neatidėliojant atlikti visi mūsų tautiečiai kviečiami ir įpareigojami.

Vyriausios Lietuvos Išsilavinimo Komitetas P. S. Visam šiam darbui vadovauja kiekvieno krašto Bendruomenė.

Nuomonių sekimas

Valstybės Departamentas turi tam tikrą sistemą, kuria naudodamasis patiria amerikiečių viešąją nuomonę užsienio politikos reikalais. Kodėl taip daroma, — neseniai papasakojo savo pranešimo Departamento Viešųjų Reikalų skyriaus vedėjas H. S. Foster.

Departamentui svarbi eilinių amerikiečių nuomonė suprantant, kad demokratinėje valdymo formoje, be viešosios opinijos pritarimo negali pasiekti jokia, vietinė ar užsienio politika. Laikoma, jog tinkamiausias būdas yra surinkti pasisakymus Amerikos spaudoje, per radiją ir televiziją, susirinkimuose ir t.t.

Taip pat atkreipiamas dėmesys organizacijų, draugijų ir susirinkimų rezoliucijoms, kuriomis pasisakoma dėl Amerikos užsienio politikos.

Viešosios Nuomonės Tyrinėjimo Agentūros dažnai savo klausimuose įterpia užsienio politiką liečiančius klausimus. Paskiri asmenys Amerikoje, labai dažnai rašo laiškus Valstybės Departamento Valdytojų arba net pačiam Prezidentui, išreiškdami savo nuomonę vienais ar kitais užsienio politikos klausimais. Apie įvairiausių susirinkimų informuoja departamento pareigūnai juose dalyvavę ir sudarę vaizdą apie viešosios opinijos nuotaikas. Visa tai yra rūpestingai diena iš dienos, savaitė iš savaitės sekama skyriaus, kuriam šis darbas yra pavestas.

Parama Europoj likusiems

Šią vasarą jau nemažas skaičius buvusių tremtinių vienkais ar kitokiais reikalais yra nukeliavę į Vokietiją. Vieni iš jų ten pasilieka kiek ilgesniam laikui baigti studijas, kiti grįžta po kelių savaičių. Keliosdešimt mūsų tautiečių yra Amerikos karluomenės daliniuose. Ir iš visų tų Vokietiją aplankusiųjų ar ten laikinai apsigyvenusių ateina labai skaudūs laišukai. Juose parašyta daug ir mūsų adresu nemalonios tiesos, kad esame bendros nelaimės tautiečių palikę vieniems grumtis su gyvenimo vargiais, juos užmiršę.

Visi gerai žinome ir to nereikia kartoti, kad ten liko ligonys, seneliai, daugiavaikės ir nepa-

jėgiančios išsilaikyti šeimos. Tiesa, jos gauna iš vokiečių įstaigų pašalpas, bet jos tokios mažos, kad nieku būdu iš jų negali išsilaikyti. Iš tokių pašalpų galima tik laikinai gintis nuobado, amžinai galvoti apie maitinimą, amžinai motinoms žiūrėti į nedavalgiusius ir skurstančius vaikus. O tai baisu ir mes esam kalti, kad gyvendami gerai tokių reikiškinių nepašalinam.

Daugelis mano, kad jei per metus atiduoda BALFui 5 dolerius, tai jau tą vargą tenai galima sumažinti ar ir visiškai pašalinti. O ir tuos 5 dolerius nevisi duoda. Tik pažiūrėkim į metinius aukotojų sąrašus ir juose labai daug tokių, kurie tiems reikalams duoda tik po 1 dolerį ar net ir dar mažiau. Tiesa, yra nusiskundžiančių, ir su pagrindu, kad BALF ankstyvesnė praktika parodė ir daug tokių reikiškinių, kurių ir dabar negali užmiršti tie, kurie tada neteisingai buvo skriaudžiami. Bet tą skriaudą gi darė ne tiesiogiai pats BALF, bet jo patikėtiniai, dažnai atvejais parinkti iš tų pačių tremtinių tarpo.

Dėl vienokios ar kitokios BALF politikos galima daug ir su tikru pagrindu ginčytis, bet tie ginčai nė kiek ten esančio vargo nesumažins. Mums besiginčyjanč ten vargas tik didėja ir pasilikusiųjų sveikata menkėja. Todėl reikia įsikišti keilių, kaip tą vargą tikrai sumažinti arba ir visiškai išnaikinti.

Mūsų supratimu pirmuosius to vargo naikinimo žingsnius turėtų atlikti Vokietijos Lietuvių Bendruomenės vadovybė. Ji turi sudaryti tokių šeimų sąrašus ir juos siųsti lietuviškiems laikraščiams skelbti. Iš to sąrašo čia gyvenantieji turėtų pasirinkti šalpos reikalingą šeimą ir ją pastoviai remti. Ta pati Bendruomenė ar ir tas pats BALF turėtų vesti sąrašus, kad šalpa gaunanti šeima kitai šeimai nepastotų kelių gauti nuolatinę paramą. Galėtų net ir taip susitvarkyti, kad atsiradę geradariai, kurie sutinka pastoviai vieną tokią šeimą remti, gautų tokios šeimos adresą iš Bendruomenės ar BALF ir ją nuolatos rūpintųsi.

Panašioj padėty likusieji tremtiniai yra ir Austrijoje. Tuo reikalu turėtų pasirūpinti Austrijos Lietuvių Bendruomenė.

Jei kas sugalvotų ir geresnį šalpos planą, manau, dėl to niekas nesiginčys, svarbu tik, kad tie laišukai, kurie dabar nuolatos ateina iš Vokietijos ir šaukia pagalbos, būtų išklausyti. O jų mes tikrai galim išklausyti, nes tik su maža išimtimi, visi gyvenam gerai ir social.

St. K.

Traditionally OHIO'S Finest

THISTLE DOWN

44 DAY MEETING

Sept. 11 thru Oct. 31

DAILY DOUBLE Closes 1:50 p.m.

Amerikos geriausia ir moderniausia arklių lenktynių vieta. Nauja 6000 vietų bazė. Atvira valgykla — keltuvai. Užsakydami šaukite MO 2-8600.

ROUTE 8 • NORTHFIELD and EMERY ROADS CLEVELAND

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

PRANCŪZIJA — LIGONIS

Prancūzija yra Europos ligonis — tokią išvadą padarė ten atsilankiusi amerikiečių biznierių grupė, kuri tokį raportą pateikė ir senatui. Prancūzijos jausmai tuo buvo užgauti, tas daugiau pakenkė santykiams, negu padarė naudos — pasakė U. S. diplomatinė atstovybė Prancūzijoje. Tačiau tai teisybė.

Nuo II pasaulinio karo pabėgęs Amerika davė Prancūzijai \$10,500,000,000 paramos, arba po \$3,000,000 kasdien per devynis metus, tačiau Prancūzija nesustiprėjo nei politiniai nei ekonominei, nes visai susiduria su \$1,700,000,000 deficitu. Prancūzija skolinga savo kaimynams Europoje \$824,000,000; jos aukso ir stiprios užsienio valiutos rezervai nusmuko iki \$612,000,000. Šiemet pavasarį U. S. dar pridėjo jai \$89,000,000 atlyginimui skubiai reikalaujamų užsieninių skolų.

Amerikiečiai, kurie su pašalpa ir apmaudu skaičiuoja kiek Prancūzijos kabinetų pasikeitė nuo antrojo karo pabaigos, užmiršo, kad jie pikčiausiu būdu prisidėjo prie Prancūzijos nuslopimo, pasitarėdami su sovietams, nes Prancūzija yra Kremliaus sąraše pirmutinė komunistų auka vakarų Europoje.

Anglija, Kanada, ir Amerika paprastai deda didžiausias pastangas, rinkimų metu, kad vieną partiją užvaldytų kraštą. Ir tik tokiu būdu valstybė gali laikytis. Tas Amerikoje nėra nedemokratiška. Kai demokratai įvarė kraštą į baisias skolas ir nusigyneno politiniai, visas kraštas pradėjo reikalauti "permainų", ir kad tą permainą atneštų vienos partijos valdomas kongresas ir administracija, vadovaujama karo metu išgarsėjusio patrioto, generolo Eisenhowerio.

Tačiau kai tokiu pat keliu Prancūzijoje norėta sudaryti vienos partijos stipri vyriausybė ir parlamentas — kai generalas de Gaulle, kartu su Eisenhoweriu tame pačiame kare pragaršėjęs Prancūzijos patriotas norėjo sudaryti stiprią savo partiją ir laimėti parlamente, greta Prancūzijos ir kitų kraštų komunistų, Amerikos demokratinė spauda ir visuomenė visai nekaltai, tiesiog žioplai, stojo komunistams į talką ir per kelis metus visu šėlimu rėmė Kremliaus politiką neleistį gen. de Gaulle Prancūzijoje įsigalėti. Tik jis buvo Prancūzijos išeitis, gydytojas ir sveikata. Bet jam buvo prisegta "diktatoriaus" antraštė. O amerikiečiams ką nors pavadinus diktatorium, tik raudonos kibirkštys akyse tryška, ir būtinai reikia tą asmenį sunaikinti... Ir pavyko.

Panašiu būdu Amerika pasitarnavo atiduodama Kiniją komunistams, dirbdama Kremliaus nustatyta tvarka priversti Kinijos nacionalistų vyriausybę prisimti į koaliciją komunistus, neleidama gen. Čian-Kaišekui vienam valdyti.

Amerikos ruošimasis, ginklavimasis atominėmis bombomis vakarų Europą nuo sovietų ginti gali baigtis tuo, kad Prancūzija kritus komunistų auka, Amerika pasijus tik dantis bekrūpstanti.

ANGLIES PRAMONĖ "SERGA"

Amerikos anglies pramonė, kitados buvusi šalies jėgos valdovė, dabar serga. Ir tai vyksta didžiausios šalies istorijoje darbingumo laikotarpiu.

Praeitį 30 metų bėgyje, kaip daviniai teigia, anglies pramonėje darbininkų skaičius nuo 880,000 sumažėjo iki 400,000, ir

ty pačių trečdalis neturi darbo, priversti išvažinėti į kitus miestus dirbti. Pereitą metą virš 130 anglies kasyklų uždaryta, ir šieš metų bėgyje metinė anglies produkcija sumažėjo nuo 630 milijonų tonų iki 440 milijonų.

Anglies vietą krašto gyvenime smarkiai užima kiti, pigesni patogumai, kurai. Pav., pirmos rūšies geležinkeliai devyni metai atgal sukurendavo iki 132 milijonų tonų anglies lokomotyvų vartymui. Dabar dauguma tų geležinkelių naudoja diselio jėgą, ir anglies sunaudoja tik apie 35 milijonų tonų.

Milijonai namų savininkų pakeitė namų apšildymą į dujų kurą, ir pernai, pirmą kartą istorijoje, skystas kuras paėmė pirmą vietą kaip šalies energijos šaltinis. Prieš 50 metų anglis davė 88 nuoš. visos energijos, dabar jau tik 34 nuoš. Skystas kuras (aliejus) dabar teikia apie 40 nuoš., natūralės dujos apie 22 nuoš., ir vanduo apie 5 nuoš.

Anglį iš pirmos ir svarbiausios vietos išstumė pabrangimas jos pristatymo ir niekad nesiliaujanti angliakasių unijos reikalavimai didesnių darbininkams atlyginimų. Atlyginimai laimėti, tačiau matome kur atsidūrė pati pramonė ir kiek darbininkų teliko anglį gaminti.

Toliau anglims didžiausią pavojų sudaro naujai vystoma atominė energija, kuri su laiku užims anglies vietą elektros jėgos gaminyje.

Suinteresuoti anglies likimu sako, kad anglis neprivalo mirti. Po atominės energijos anglis vis tebėra didžiausias energijos rezervų šaltinis.

Iki šiol anglies iškasta 32 bilijonai tonų, tačiau vos tik 2½ nuoš. U. S. anglies, milžiniškų išteklų tesunaudota. Sako, kai naftos šaltiniai ir dujos pradės išsibaigti, gal reikės vėl grįžti prie anglies.

Remiantis šalies gyventojų daugėjimu, sakoma, kad apie 1975 metus anglies sunaudojimas gali būti padidintas iki 880 milijonų tonų metuose. Bet tas taip lengvai neįvyks, jeigu nebus susirūpinta visapusiškai padėti taisyti ir rasti pigius būdus anglies pristatymo į sunaudojimo punktus.

Kietoji anglis randama tik rytinėje Pensilvanijoje, kur anksčiau šimtmečio jauni lietuviai ateiviai sudarė savo dideles kolonijas, kaip paprasti žmonės, tikėję tik snukiems darbams kasyklose. Po I pasaulinio karo, jaunesni lietuviai išvažinėjo dirbti į didmiesčius.

Minkštoji anglis randama plačiau Amerikoje, toliau ir vakarus nuo rytinių kasyklų, iki Illinois vakaruose ir iki Alabama pietuose.

REKORDINIAI METAI

Šalies gamyba ir aptarnavimas rodo, kad šiemet bus pasiekta \$372,400,000,000 bendros metinės skaitlinės. Tik antras šių metų ketvirtis pašoko \$9,600,000,000 daugiau už pirmutinį ketvirtį.

Gyventojai pinigų leidžia savo įvairiems reikalams taip pat padidėjusiu saiku. Nuo pereinamųjų metų \$227,700,000,000 iki šiais metais numatytų \$230,400,000,000.

Asmeninės JAV gyventojų įplaukos šiemet eina \$286 bilijonų metiniu mastu. \$15 bilijonų daugiau negu pernai.

Visokiuose darbuose ir tarnybose šiemet dirbo 63,120,000 asmenys.

Pačiuose sunkiausiuose, depresijos laikuose (1930 m.), metinės įplaukos sudarė tik apie \$90 bilijonų, dirbo apie 45,000,000, gi bedarbių kai kuriais metais buvo iki 12 milijonų.

Svetimųjų informavimas

AFP telegramų agentūra perdavė Pietų Amerikai pranešimą, pažymėdama, kad bus iškelti visi smurto veiksmai, kuriuos naudodama Sovietų Sąjunga pasiglemžė Lietuvą, Latviją ir Estiją. Tą pat padarė ir vokiečių telegramų agentūra DPA. Ir vokiečių spauda gyvai komentuoja Kersteno rezoliuciją. "Die Rhein-Pfalz" pažymi, kad, ištyrus padėtį Pabaltijo valstybėse, vėliau bus galima taip pat tyrinėti padėtį Vokietijos sovietinėje zonoje, Vengrijoje, Čekoslovakijoje ir Lenkijoje. "La Razon" (Buenos Aires) ir kt. Argentinos dienraščiai Lietuvą ryšium su Kersteno rezoliucija palankiai paminėjo pirmuose puslapiuose.

Amerikiečių oficialus "Congressional Record" atspaudė Connecticut valstybės atstovo A. N. Sadlako kalbą, kurioje jis gėrisi lietuvių didingą praeitimi, ko-

SIOS KNYGOS IŠPIRKIMAS PATIKRINTAS

Keturi vyrai, vadovaujant profesoriui Kinsey, Indiana universitete, dirbo slaptomis 15 metų rinkdami medžiagą apie Amerikos moteries lytiškus palinkimus. Tyrinėjimai apima 5,940 moterų įvairaus amžiaus, įvairių užsiėmimų ir įvairių luomų. Žinias jis rinko iš jauniausių moterų ir iki 90 metų amžiaus, pradedant nuo profesionalių, intelektualių moterų iki prostitutų.

Ta jo knyga, dar nepasirodžius rinkoje, jau buvo sukėlusį įvairių kritiką ir net pasmerkimus. Prieš šešerius metus jis išleido tokią knygą apie vyrus. Nors tikėjo jos pardavimą apie 5,000, bet pardavė 250,000 anglų kalboje ir didelį skaičių kitose šešiose kalbose.

Ši nauja knyga apie moterį, 840 puslapių didumo, po \$8 tomui, jau kaip ir išparduota, nors jos atspausdinta tik 250,000. Ji, taip dabar išreklamauta, pareikalauka kelių laidų po 250,000.

Profesorius savo veikale bando išvesti, kad pastarųjų 30 metų bėgyje moteries lytiškame apsiėjime įvykusi plati revoliucija, net daugiau negu vyrų tarpe.

Sensacijoms Amerikoje vis dar yra didelių galimybių ir gausių pelnų.

vomis dėl savo laisvės ir tautinių įnašų į Europos kultūrą, taip pat pasiekta per Nepriklausomybės laikotarpį pažanga. Pasirodo, atstovus lietuvių mitologiją žino geriau, negu visa eilė mūsų tautiečių. Savo pareiškimu mini senuosius lietuvių dievus Perkūną, Patelą, Gabiją, Bangpūtį, Viešpatį ir kt.

Šveicarų pasižymėjus laikraštis "Die Weltwoche" Nr. 1031 įsidėjo pirmame puslapyje karikatūrą, vaizduojančią, kaip Malenkovas skelbia, kad "Rusija neturi jokių teritorinių pretenzijų", o faktiškai turi "sutaiss" Lenkiją, Čekoslovakiją, Lietuvą ir kitus okupuotus kraštus.

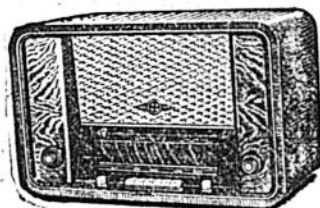
Valstiečių Internacionalo žinių agentūra P.I.A., leidžianti biuletenius anglų kalba, Nr. 33/53 aiškindama, kodėl Pabaltijo kraštuose ir Moldavijoje rusifikacija yra stipresnė nei kitur, pažymi, kad juose komunistų procentas yra menkesnis nei kituose Sov. Sąjungos ar jos užgrobtuose kraštuose: nesiekia nė 3%. Pradėjus "derusifikacijos" procesą, pvz. tokioje Latvijoje net visi 3 komunistų partijos sekretoriai yra latviai: J. Kalnberzinis, V. Kruminis ir A. Pelsė. Tarp centro skyrų vadovų tik rusas Stroganovas paskirtas ž. ū. skyriaus vedėju. P.I.A. skelbia, kad ir Estijoje visa

JUK NIEKUR NĖRA

tikrai nėra visoje Amerikoje tokio pasirinkimo prekių pav.: lietuviškų meno kūrinių, tautinių drabužių, rankdarbių - takelių, kaklaraiščių, paduškelio. Medžio dirbiniai-kryžiai, vargo mokykla. Odos dirbiniai su Kauno, Vilniaus vaizdais. Piniginės, albumai. Gintaro apyrankės, karoliai, brošketės ir kt. Iš Europos atgabentos šios prekės:

Radio, foto aparatai. Siuvamos, rašomos mašinėlės su lietuviškais ir kitų kalbų raidynais. Plunksnaočiai Pelikan, Montblack, Osmia — 14 karatų aukso ir platinos. Šveicariški laikrodžiai Cyma ir kitokių firmų. Ir visa eilė kitokių prekių, juk visų išvardinti neįmanoma. Taigi prašome kreiptis ir įsigyti: J. Karvelis Comp., 3249 ir 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., tel. DANube 6-1136 ir YARD 7-0677. (52)

Vokiškos radio aparatų firmos KOERTING atstovas

Atstovas Clevelande A. Johanson, 7616 Decker, Cleveland 3, Ohio. UT 1-3465

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — išsimokėtinai. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidynas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augščiau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-6716.

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jeį taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĖ

Metams tik 3 doleriai. Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

eilė rusų buvo atleista iš atsak. pareigų ir buvę pasiūsti atgal į Rusiją. Tačiau okup. Lietuvoje to proceso ryškiau nepastebima. Vokiečių k. leidžiamos "Ost-Problem" Nr. 31/53 įsidėjo iš "Sov. Litva" ištrauką, pavadinant "Lietuva lietuviams". Jame paskelbti paskiausieji pakeitimai sov. Lietuvos kp. vadovybėje. Centro komiteto 2-ju sekretorium vietoj ruso Aronovo buvo paskirtas J. V. Niunka. Tačiau lietuvių iš tikro engia tiek rusai komunistai, tiek ir savieji šį kartą net daugiau.

Lietuvos ir kt. Pabaltijo valstybių likimas buvo minimas ir vokiečių rinkiminėje kovoje. Vyriausybės koalicijos svarbiausios partijos CDU organas "Union in Deutschland" š. m. rugpjūčio 26 d. numeryje, atskleidamas j Malenkovo kalbą, pažymi, kad tik Sovietai sudarę sutartį su Hitleriu įgalino pradėti karą. Ne kas kitas tik Sovietai pasidalino su naciais Lenkiją, užgrobė Pabaltijo valstybes, nors buvo su jomis sudarę nepuolimo sutartis, tik jie faktiškai suskaldė Vokietiją ir dabar ruošiasi į naują karą, sudarę sovietinėje zonoje pirmasias divizijas.

Praėjusiais metais 396 amerikiečiai Paryžiuje pametė savo pasus. Pusė pametusių pasų buvo surasta Paryžiaus baruose.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

1800 reguliariai 2.99 vert.
Medvilnės Suknelės

1.69

Jau nesivamos mados
Užtraukiamos mados

Užtraukiamos mados su sagomis

Garsaus fabriko Kiekviena suknelė garantuota išlaikymui spalvų. Kiekviena suknelė plaunama. Jūs pasirinksite daugiau kaip vieną, nes šios yra puikios vertės už šią žemą kainą!

Įvairūs dydžiai 12 iki 40

Dovanokit, pašto ir telefono užsakymai nepriimami.
The May Co.'s Housdress Department

Pasiruošimas lietuvių dienai

Kuo Clevelando lietuviai šiuo metu labiausiai domisi? Aišku, būsimąją Lietuvių Dienos šventę, kuri įvyksta rugsėjo 13 d. Edvardo ir Onos Karnėnų sodijoje (buv. Sulcy). Į šventės paruošiamuosius darbus yra įsitraukusi ne tik Clevelando Lietuvių Bendruomenės valdyba, šio įvykio sumanytoja bei organizatore, taip pat ir eilė įvairių sričių meno bei kultūros darbuotojų. Šventės programos vykdyme dalyvauja "Čiurlionio" choras ir solistai; "Rūtos" teatro bendradarbiai; Motiejus Valančius Lituanistinės Mokyklos tautinių šokių dalyviai bei kiti. Šventės muzikinės programos dalį vadovauja dirigentas Alfonsas Mikulskis; šokiams vadovauja Aldona Raulinaitienė ir Liūdas Sagys; o visos programos pastatymui vadovauja režisierius Petras Maželis. Scenovaizdį kūrė dailininkas Kazimieras Žilinskas. Šale meno vadovų, technikinių šventės programos paruošiamuosius darbus atlieka eilė žinomų asmenų: A. Zdanis, Salasevičiai ir kt.

Kad visi, tiek šventės ruošėjai tiek jos programos vykdytojai turi daug darbo, rodo ir tai, kad jos išpildyme dalyvauja net apie 90 asmenų! O juos visus juk reikia paruošti. Šventės garšas, kiek teko patirti, pasiekė ne tik clevelandiečius, bet ir visos Ohio valstybės lietuvių kolonijas. Girdėti, kad į

šventę numato atvykti visų žymėsių šios valstybės miestų mūsų tautiečiai. Šventės ruošėjai laukia svečių ir iš tolimesnių vietų: iš Detroito, Pittsburgho, Buffalo, net Chicagos ir Toronto! Visi tautiečiai, iš arti ir toli, bus mieli bei laukiami svečiai!

Šiuo metu Amerikos universitetuose studijuoja 34,000 užsieniečių. Daugiausia yra kanadiečių (4636), kiniečių (2611) ir vokiečių (1371). Užsieniečių tarpe yra 53 studentai iš Sovietų Rusijos.

Erdilac Studebaker atstovybėje

rasit geriausią ir pigiausią naujų ir senų mašinų pasirinkimą.

NAUDOKITES PROGA!

ERDELAC STUDEBAKER

Saukti Joną Žemaitį.
8003 Broadway Ave.
Cleveland 5, Ohio.
Telef. BR 1-4100.
Namų telef.: PO 1-5958

Clevelande ir apylinkėse

KAIP NUVYKTI Į LIETUVIŲ DIENOS ŠVENTĘ

Clevelando Lietuvių Bendruomenės Valdybos ruošiamą "Lietuvių Dienos" šventę, kuri įvyks rugsėjo mėn. 13 d. Edvardo ir Onos Karnėnų sodyboje, už Bedfordo, pasiekiamą šiais keliais:

I. Iš Public Square: kelias 422 — 8, kuris prasideda nuo Ontario St. ir eina Woodland Rd. — Kinsman Rd. — Van Aken kelių sankryža; toliau kelias 8 — Nordfield Rd. — kelias 43 — Aurora Rd. — kelias 175 — Richmond Rd. iki E. ir M. Karnėnų sodybos. Sodyba randasi apie 200 jardų už Solon-Richmond Rd. sankryžos, kairėje pusėje.

II. Iš St. Claire Ave.: Iš St. Claire Avenue važiuoti 105 St. iki Carnegie Ave., (sukti kairėn) truputį pavažiavus Carnegie Ave., toliau važiuoti Farhill Rd. — East Blvd. iki Kinsman Rd., o toliau važiuoti pirmam plane nurodytais keliais iki Karnėnų sodybos.

III. Iš Euclid Beach Parko: 152 Street — Ivanhoe Rd. iki Euclid Ave. (sukti dešinėn), truputį pavažiavus Euclid Ave. važiuoti Noble Rd. (sukti kairėn), toliau važiuoti Warrensville Center Rd. iki Van Aken kelių sankryžos, o iš ten keliauti pirmam plane nurodytais keliais iki Karnėnų sodybos.

IV. Iš Wiloughby ir Euclid: Kelias 175 — Richmond Road; šitas kelias prasideda nuo Euclid Ave. prie 260 E. St. ir eina iki Karnėnų sodybos.

Pastaba: Kinsman Road pasiekiamas taip pat 55th St., 79 St. ir kitomis paralelinėmis gatvėmis.

PAKEITIMAI LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOJE

Lietuvių Radijo Klubo narių ir visuomenės pagėidavimu lietuviškoji radijo programa nuo rugsėjo mėn. 12 d. pradės naujoje,

WDOK stotyje, banga 1260 kiekvieną šeštadienį nuo 7:45 iki 8:30 val. vak.

Iki šiol Lietuvių radijas, įsteigtas Jaun. Nasvyčio, talkininkaujant Kest. Sukiui ir Biliui Auginui, ištisus ketverius metus dirbo iš WSRS stoties, 1490 banga.

Dabar Lietuvių Radijo Klubas duos praplėstą 45 min. programą, kurios jokia kita stotis nebeleidys. Ją galės išgirsti ir kaimyniniuose miestuose gyvenantieji lietuviai ir žymiai patogesniu laiku — šeštadienį vakarais.

Tikimasi, kad lietuvių reikalui veikiantis radijas bus ir toliau lietuvių supratas ir remiamas. Visais reikalais prašoma kreiptis į Klubą valdybos pirm. Juozą Stempužį, tel. SW 5-1900; programos vedėją Balį Auginą, tel. CE 1-5904 arba į reikalų vedėją Vacį Rocevičių, tel. RA 1-9936. Radijo klubo valdybos adresas: 1319 E. 89 St., Cleveland 6, Ohio.

LANKĖSI L. N. KARO INVALIDŲ VADOVYBĖ

Rugsėjo mėn. 6-7 dienomis Clevelande lankėsi L. N. Karo invalidų valdybos nariai: Br. Tvarkūnas, J. Kiaunė ir A. Algėlis. Taip pat lankėsi ir invalidų šalpos komiteto pirmininkas prof. J. Puzinas su poniu.

VYT. ELSEIKA

rugsėjo 3 d. išplaukė į Europą. Šėsdamas į laivą per Dirvą siunčia visiems clevelandiečiams geriausius sveikinimus. Rugsėjo 11 d. jau bus Europoje.

BUVO IŠVYKĘ DAUG CLEVELANDIEČIŲ

Švenčių proga daug clevelandiečių buvo išvykę į kitus JAV miestus ir Kanadą. Ypač daug buvo Chicagoje, kur vyko sporto šventė. Bet taip pat ir Clevelande nemažai viešėjo svečių iš kitų miestų.

PERSIKELĖ Į CLEVELANDĄ

Gerardas Juškėnas su šeima, persikėlė iš Bostono pastoviai gyventi į Clevelandą.

NEO-LITHUANAMS

Pranešama, kad 1953 m. rugsėjo mėn. 12 d. (šeštadienį) 7 val. 30 min. vakaro kviečiamas sueiga 7416 Linwood Ave. (J. Gaškos bute). Prašomi visi kolegų atvykti.

Valdyba

SVEČIAVOSI CLEVELANDE

Pas Karpus Darbo dienos šventės proga trejetui dienų viešėjo Karpiaus brolio Antano sūnus — Pranas iš Milwaukee, Wis., su savo sužadėtine. Tai buvo jų pirmas atsilankymas Clevelande. Pranas atitarnavo U. S. marinuose, užjūrinėje tarnyboje, praleidęs daug laiko Pacifiko vandenynėse.

PARDUODAMI NAMAI

Netoli Dirvos redakcijos, gera vieta bizniui, taip pat ir gyvenimui. Tinka gydytojui ar kitam įvairiam bizniui.

Dviejų šeimų, prie Superior, East 94 St. Gaso šildymas. Labai geram stovyje.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

GERA TELEVIZIJA — PIGIA KAINA

Naujausias 1954 metų modelio, 21 colių televizijos aparatas su vieniems metams garantija ir visais taksų mokesčiais pas mus kainuoja tik

\$195.70

SKAMBINKITE HE 1-8602 ir mes jums nemokamai pademonstruosime televizijos aparatą Jūsų namuose. Arba užsakykite C. & F. International Stores 6113 St. Clair gatvė

ARKLIŲ LENKTYNIŲ INTERESANTAMS

Penktadienį 2 val. atsidaro pertvarkyta Thistle Down arklių lenktynių vieta. Lenktynės tęsis 44 dienas per kurias bus laimėta virš \$800.000 dovanomis. Vieta yra prie Northfield Rd. (Route 8) ir bus galima nuvykti iš miesto centro autobusais.

PASKUTINĖ GEGUŽINĖ

Lietuvių Radijo Klubas gegužinių sezonui užbaigti kviečia visus į Naujosios Parapijos sodą šio mėn. 20 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Gegužinės dalyviams bus išpildyta įvairi programa: vaidinimas, kupletai, Clevelando aktualijos, dainos. Šokiai ir kitos pramogos iki vėlyvo vakaro. Nepamirškime ir dalyvaukime!

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS

pirmasis tomas jau išspausdintas, ir įrišus, tuoj bus siuntinėjamas prenumeratoriams. Prenumeratoriai, pakeitę adresus, prašoma pranešti gen. atstovui Clevelande V. Rocevičiui, 1319 E. 89 St., tel. RA 1-9936.

Leidykla kviečia clevelandiečius jungtis į prenumeratorių eiles. Visas informacijas galite gauti pas gen. atstovą, Spaudos kioske ir Dirvoje.

PARDUODAMAS 6 KAMبارIŲ NAMAS

su baldais. Viskas parduoda už \$5,500. Netoli Euclid Beach. Kreiptis: P. J. Keršis
Telef.: MA 1-1773

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS VYRUI

1319 E. 89 St., telef.: RA 1-9936. Galima su ir be užlankymo. Skambinti ar pasikabinti po 5 val. kasdien.

PARDUODAMAS NAMAS

East 90 — Superior, 4 butų namas. 5 kambarių kiekvienas. Pajamos \$170 mėnesiui. Geras parkinys. Kaina \$16,500.
H. J. Underwood, Broker
GA 1-6029

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-9683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėje
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarnavimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų spalvingų fotografavimas, dabar CLEVELANDE.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuosimčių.

VYTAUTAS PASAKARNIS
Cleveland Lustre Craft Co.
1219 East 61

Tel. EN 1-7770

Nemokamas demonstravimas.

Priimami užsakymai.

LIETUVIŲ RADIO KLUBAS,

minėdamas keturių metų gyvavimo sukaktį.
1953 m. rugsėjo 12 d. 7:45-8:30 val. vak. per

WDOK banga 1260

transliuoja sukakties minėjimą ir programos atidarymą naujoje stotyje.

Tradicinė Radijo Klubo GEGUŽINĖ įvyksta š. m.

rugsėjo 20 d. 2 val. p. p. Naujosios Parapijos sode.

REMKIME LIETUVIŲ RADIJĄ!

DALYVAVO PSICHOLOGŲ SUVAZIAVIME

Clevelande įvyko 61 metinis Amerikos Psichologų Draugijos suvažiavimas. Jame dalyvavo vienintelis lietuvis — Dr. Vyt. Bieliauskas iš Richmond Prof. Instituto. Ta proga svečias lankėsi ir Dirvos redakcijoje.

LIETUVIŲ SALE

parengimų sezoną pradeda spalio mėn. 11 d. Lietuvių Radijo Klubą vakaru.

CHICAGOS VYRŲ CHORAS IR SOL. ST. BARANAUSKAS

kviečiami Ateities Klubas, duos pirmąjį savo koncertą Clevelande spalio mėn. 25 d. WHK salėje, 5000 Euclid Ave., kur įvyko ir Dainavos ansamblio koncertas. Lietuvių vyrų choras, kuriam vadovauja muz. Br. Jonušas, turi per 40 choristų ir platų repertuarą. Akomponiatorius muz. Aleksandras Kučiūnas.

KORTAVIMO VAKARAS

Moteryų Labdarybės Draugija rugsėjo mėn. 18 d., penktadienį, 7:30 val. vakaro, Naujosios Parapijos salėje, rengia kortavimo vakarą. Bus durų laimėjimas ir stalų dovanos. Pelnas parapijos bažnyčiai.

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALE

6835 SUPERIOR AVE.

Klubas ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savoį salę daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių talsymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, balams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarnavimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.

Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952

Savininkas A. Kazakevičius

LANKYKITES SAVO KLUBE!

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika poje.

2%

ON YOUR SAVINGS

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

WE WELCOME YOUR SAVINGS

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Cia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Čia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2½%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai

pasirenka MONCRIEF

ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

THE MONCRIEF MEDINA, O.

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mano telefoną arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

REMKIME SAVĄJĄ PRAMONĘ!

Lietuvių bravoro "Baltosios Meškos" alus, gaminamas vien tik iš miežių su importuotais bavarieškais apyniais, gaunamas Clevelande.

REIKALAUKITE VISUR "BALTOSIOS MEŠKOS" ALAUS.

Dėl užsakymų prašoma skambinti telef.: EX 1-9587 arba GA 1-0503.

Urho sandėlys — Crystal Distrib. Co., Inc., 3341 Superior Ave. (36)

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6344. Redaktorius: Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARFIELD 1-7406).

Tarp VLIK bendradarbių

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Grįždami iš savo atostoginės kelionės po vakarų Europą, užsakome į Vokietiją, kur aplankėme mūsų bičiulį Tomą Šidiskį. P. Šidiskis eina atsakingas pareigas mūsų tremties meto įstaigose. Jis yra Lietuvos Tautinio Sąjūdžio atstovas Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitečiui (VLIKo), jis įeina į Vykdomąją Tarybą, kurioje jam pavestos svarbios Tautos Fondo valdytojo pareigos, jis yra Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vicepirmininkas. P. Šidiskis tarnybiniiais reikalais gana dažnai atvažiuoja į Šveicariją, tad tenka su juo pasimatyti ir pasikalbėti. Kiekvieną kartą išgirdavome tą patį klausimą: "Tai kada gi apsilankysi pas mane?"

Šį kartą, būdami Vokietijos pašonėje, pagaliau galėjome printi pakvietimą. Iš Saaro krašto, kuris buvo paskutinis mūsų kelionės etapas, pasukome į Reutlingeno pusę ir po aštuonias valandas trukusios kelionės atsidūrėme mieste, kuris įeina į naujausių laikų Lietuvos istoriją.

Tikriausiai pasakys, du Vokietijos miestai yra ypatingai susiję su mūsų tremties gyvenimu: Pfungene, kur lietuvių bičiulio — prancūzų generolo R. Schmittleino, savo laikų gyvenusio Lietuvoje, užtarimo dėka buvo rekvizuoti keturi namai ir juose įkurdinta VLIKo būstinė. Toje pat namų grupėje apsigyveno didžioji VLIKo narių dalis, tad čia buvo tikra laisvinimo organų būstinė. Tarp kita, vienas butas atiteko ir kolegai B. Gaidžiūnui, dabartiniam "Dirvos" redaktoriui, kai jis buvo VLIKo, o vėliau ir Vykdomoje Taryboje.

Tais laikais, kai tremtinių dauguma buvo susispietusi Vakarų Vokietijoje, šimtai tautiečių įvairiais reikalais yra lankęsi tremties "sostinėje" arba, kaip žmonės sakydavo, "Vilkin-gene", tad daugeliui skaitytojų Pfungene yra gerai pažįstamas. Miestelis, kaip ir kitos tokio dydžio Vokietijos vietovės, nieku ypatingu nepasizymi. Bet jis turėjo vieną ypatingą nepatogumą, būtent, privažiavimo sunkumus. Jeigu jau ir Reutlingenas yra nuosaliai nuo didžiųjų centrų, tai Pfungene padėtis yra dar blogesnė, nes norint pasiekti šį miestelį tenka pasinaudoti kaip susisiekimo priemone net tramvajumi. Visa tai gaisindavo lauką, tad jau ankščiau teko girdėti balsų, jog reikią keltis kitur. Kai Vykdomosios Tarybos priešakinio atstovo prof. Karolis Žalkauskas, suvaidinęs senas projektas buvo pagaliau įgyvendintas ir štai tremties meto "sostinė" jau turėjo laikas išskleisti į Reutlingeną.

P. Šidiskis aprodė mums ir senąją "sostinę". Miestelio pa-baigoje, atsigręžę į laukus, stūkso keturi namai, kurie keletus metus buvo priglaudę visą eilę mūsų tremties meto vadovaujančių asmenų ir patį VLIKą bei Vykdomąją Tarybą. Šiandien tikrai vienas VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius pasiliko gyventi savo ankstyvesniame bute. Šiaip gi Pfungene nusto-

jo buvęs "laikinąja Lietuvos sostinė"...

P. Šidiskis nuvežė mus į savo gyvenamąją vietą Traifelger, netoli Reutlingeno, 800 metrų atstumoje, iš kurio matosi nuostabus vaizdas į žavingas vietovės apžvalgas. Jam pačiam teko vėl skubėti į posėdį. Tad, pasilikę vieni, turėjome laiko pasigrožėti gamtovaizdžiais, juoba, kad pasitaikė saulėtas popietis. Iš čia matosi kalnas su pilimi, kuri yra susijusi su mūsų tėvyne. Būtent, pilis priklauso kunigaikščiui Urachui, kuriam buvo lemta pasidaryti Lietuvos karaliumi Mindaugu Antroju. Šis trumpas Lietuvos naujosios istorijos epizodas buvo savo laiku sukėlęs mūsų politiniame gyvenime daug ginčų. Tuo klausimu suvartota daug rašalo ir pasakyta šiuurkščių žodžių. Bet, kaip ten bebūtų, buvo įdomu bent iš tolo pamatyti medžioklinę pilį, kuri dar ir šiandien tebėra kunigaikščių Urachų giminės nuosavybėje.

Mūsų šeimininkas T. Šidiskis iš posėdžio tegrįžo apie vidunaktį, o kitą rytą kartu nuvykome į naująją "sostinę", Reutlingeną, kur aplankėme VLIKo bei Vykdomosios Tarybos būstinę. Šios įstaigos yra įsikūrusios Lietuvos Raudonojo Kryžiaus katalpose, kurias, greičiausia, irgi nemazė "Dirvos" skaitytojų atsimena. Pirmą augštą užima restoranas ("Zum Schlachthaus"), o mūsų įstaigos nuomoja patalpas antrame augšte. Tiek įėjimas, tiek pačios patalpos bei jų įrengimas, atrodo gerokai kukliai.

Nepaprastai apsidžiaugėme, kai ankštį rytą kaip pirmą su-tiktą lietuviškųjų įstaigų veiki-klę galėjome pasveikinti Vik-torą Gailių, su kuriuo mums rėša maloni pažintis dar iš Klaipėdos laikų. P. Gailius tremtyje dau-giausia veikė Lietuvos Raudonajame Kryžiuje; jis yra vyriausios valdybos narys ir jos reikalų vedėjas, o paskutiniuoju laiku jo veikla susijusi ir su Tautos Fondu. Šių eilučių auto-rui V. Gailius iš ankstyvesniųjų bendradarbiavimo ir bendra-vimo laikų pasiliko atmintyje

P. Norkaitis gyvena Mergent-

Pasitarimas Korėjos reikalais, įvykęs Washingtone, aptaria konferencijos vietą ir laiką. Iš kairės: Silvercrus — Belgijos ambasadorius, Roger Makins — Anglijos ambasadorius, You Chan Yang — Pietų Korėjos ambasadorius ir Valstybės sekretorius J. F. Dulles.

AR ŽINAI?

New Yorko Idlewild aerodromas yra didžiausias pasauly. Jo plotas — 4900 akrų arba bemaž 2000 hektarų.

Toronto mieste, Kanadoje, 10 dolerių pinigine bauda baudžiami tie auto mašinų vairuotojai, kurie savo jausmus viešai išreiškia nepadoriais žodžiais, papras-taiariant — keikiasi.

Tokio miestas, Japonija, turi per 2000 pirčių, kuriose kasdien maudosi virš milijono japonų. Taigi išeitų, kad kiekvienas miesto gyventojas maudosi kas antrą dieną. Maudomasi tokia-me karštame vandeny, kad karš-tį vargiai pakeltų kitos tauty-bės žmonės.

Ryšių su karštų maudynių pamėgimu primenamas faktas, kad Japonijoje beveik nežinomas reumatizmas.

Kas dvi minutes Amerikoje sudegą vienas namas. New York'e kas dvylika minučių įvyksta gaisras.

Brooklyno vietovardis aptin-kamas devyniolikoje Amerikos valstybių.

Rekordinį keivių skaičių per Atlantą vienu sykiu perplukdė garsasis "Queen Mary" laivas.

heimo kurorto pašonėje, Igers-heime, kur turi savo plytinę. Jos gamybos pajėgumai, anot J. Norkaitį, siekia pusę Palemono plytinės produkcijos. Buvo itin malonu pasisvečiuoti pas Nor-kaitius. Rėnia Norkaitienė pa-vaisho tokiais grynai lietuviš-kais gardėžais, pietumis, kokių daug metų nebeteko ragauti.

Jaukios valandos praėjo labai greit. Kita dieną teko ruošti kelionei atgal ir atsisveikinti maloniai šeimininke, palinkint jai geros sveikatos, ir J. Norkaitį, kuris savo sumanumo ir nepa-laužiamos energijos dėka pa-jėgė sukurti svetimame krašte di-doką pramonės įmonę. Palikę "amerikonus" (Žalkauską ir Si-dzikauską) jų viešbutyje, vėl sė-dome į automobilį ir T. Šidiskis mus nuvežė į stotį.

Po beveik dešimties valandų kelionės traukiniu pasiekėme Šveicarijos pasienį ir, pravažiavę pro Schaffhauseną ir šalia jo šniokstantį garsųjį Rheino krioklį, pagaliau vėl sugrįžome į namus, kupini įspūdžių, ku-riais teks misti darbo dienų pil-kumoje iki kitų metų atostogų. Pabendraavimas su Lietuvos lais-vinimo organų vadovaujama is asmeimis ir pasikeitimas nuo-monėmis paliko neišdildomų įspūdžių.

A. G.

Šešios JAV indėnės, laimėjusios konkursą atvyko į Hollywoodą filmos debiutui.

Tai buvo dar karo metu, 1944 metų vasarą, kai minėtas laivas nugabeno iš Amerikos Europon 15.200 karių.

Supermarketu gali vadintis tokia maisto produktų krautu-vė, kurios metinė apyvarta vir-šija pusę milijono dolerių.

Tvirtinama, kad šiuo metu krašte esą apie 12.000 tokių krautuvų.

Standartinis Amerikos laikas įvestas 1861 metais. Iki to, kiek-vienas didesnis miestas turėjo savo, daugiau ar mažiau prie saulės pritaikytą laiką.

Didžiausias pasaulio namas, Empire State Building, per me-tus gauna tiek pajamų: 9 milio-nus dolerių nuomos, vieną mil-sumeta turistai, atvyksta į 86-jo augšto platformą pasigrožėti New Yorko vaizdu ir pusę mil-kasmet moka televizijos stotis už leidimą ant dangoraižio sto-go laikyti siūnčiamąją anteną (kuri, tarp kitko, yra 205 pėdų arba apie 70 metrų aukščio).

Vokiečiai kasmet suvalgo 150.000 arklių patys ir dar 25.000 arklių mėsa parduoda kitiems kraštams, kaip Belgijai, Olan-dijai, Italijai, Prancūzijai ir Šveicarijai. Arkliena ir ypatin-gai su jautienos priemais pagamintos dešros daugiausia per-kamos neturtingųjų.

Anglijos gyventojai praėjusi-ais metais suvalgė 59.000 ark-lių.

Šimtąkojis (vokiečiai jį vadi-na tūkstantkoju) iš tikrųjų turi 278 kojas.

Skrudėlės panaša svorį 3000 kartų didesnį už savo kūno svorį. Jei žmogus turėtų skrudėlės palyginamąją jėgą, jis turėtų panešti du garvežius.

Vienas žaibas "sunaudoja" tarp 20 ir 30 milijonų voltų elek-tros energijos.

Dažniausiai pasitaikęs JAV moteriškas vardas yra Ona. An-troji vietą sekia Marija.

Saulė esanti 360.000 sunkes-nė už žemę.

Šių metų audros Amerikos draudimo bendrovėms jau kai-navo 200 milijonų dolerių.

Čikagos Robert Hilton viešbu-tis su 3000 kambarių esąs di-džiausias pasaulyje.

Milžiniška Grand Central ge-lėzinkelio stotis New York'e po-žymė. Tačiau žemiau jos, 100 pėdų (apie 30 metrų) nuo žemės paviršiaus, dar yra elektros jė-gainė, kuri aprūpina srove pa-čią stotį ir gretimus dangorai-žius. Ši jėgainė yra didžiausia požeminė pasauly.

Apie 1000 amerikiečių kasmet amžiams užmiega nuo per dide-

lės miego tablečių dozės.

Didžiausias leidžiamas greitis Danijos keliuose iki šiol buvo 75 km. (47 mylios) į valandą. Neseniai ši greičio riba panai-kinta. Vadinasi, važiuok, kaip no-ri.

Pagal Amerikos gyventojų su-rašymo įstaigos (Census Bu-reau) nuostatus, vyras, kol gy-vas, yra šeimos galva. Net tuo atveju kai vyras yra nedarbin-gas, ir žmona savo uždarbiu iš-laiko visą šeimą.

Kas para Amerikos žemės ūkyje įvyksta 45 mirtingos ne-laimės. Žemės ūkio darbininkų profesija esanti pati pavojin-giausia. Net sprogstamosios me-džiagos primonė, proporcingai paėmus, pareikalauja mažiau gyvybių, nei žemės ūkis.

Patentinis karvė duoda dau-giau pieno, nei blogai nusiteiku-si. Danai bene pirmieji, šalia go-ro pašaro, aprūpino savo karves šviesiais ir švariais tvartais bei "apsiaustais" žiemą. Dabar da-nai gavo pasimokyti iš tūlo Amerikos ūkininko, kuris mu-zikos pagalba padidino karvių pieningumą.

Buvusio Hitlerio užs. reikalų ministro, pakartojo J. von Rib-bentrop našlė ištekanči už 20 metų jaunesnio, buvusio ameri-kiečio kareivio.

Tais atvejais, kai baltųjų pa-saulyje su sveikinimais siūnčia-ma gėlių puokštė, japonas nu-siųstų žuvų pintinę.

Sektinator vadinasi naujai Austrijoje išrastas aparatas, per kurį pervarytas pienas ne-besurūgsta.

Futbolo ir kitokių rungtynių metų Argentinoje dažnai susi-peša ne tik žaidėjai tarpusavy ar su teisėju, bet ir entuziastin-gi žiūrovai. Šalia jau egzistavu-sio žaidėjų ir teisėjų privalomo draudimo, neseniai įstatymo ke-liu įvestas privalomas ir žiūro-vų gyvybės draudimas. Pirkda-mas bilietą į rungtynes, argen-tinas kartu gauna ir draudimo kortelę. Jei įvyktų kokia nelai-mė ir sporto entuziastas nebe-pareitų iš rungtynių namo, na-miškaiai gautų iki 1600 dolerių.

Amerikos darbininkų sąjun-gos (unijos) šiuo metu turi 17 milijonų narių.

Denverio mieste neseniai su-degė mokyklos pastatas. Dėl to gaisro džiaugėsi ne tik miesto valdyba, bet ir visi miesto gy-ventojai. Mat, mokykla buvo rasta nebetinkama naudoti, ir jau buvo pastatyta nauja. Se-noji mokykla būtų tekę sugriau-nti ir už tai sumokėti 42.000 do-lerių. Gaisras ne tik sutaupė griovimo išlaidas, bet dar atnešė gražią draudimo premiją. Vr.

ČIURLIONIO PIANO KŪRINIŲ PLOKŠTELĖ

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylin-kės rūpesčiu išleidžiama M. K. Čiurlionio žymesniųjų piano kūrinių plokštelė (records). Plokštelėje yra žinomo mūsų pianisto Andriaus Kuprevičiaus įskambinti šie M. K. Čiurlionio kūriniai: Muzikos bruožai, Trys prielaidai, Noktiur-nas ir liaudies dainos "Bėkit bareliai" variacijos.

Minėta plokštelė pasirodys rinkoje rugsėjo mėn. pa-baigoje. Ją gamina žinoma R C A "Victor" firma. Plokštelės (long playing 33 1/2 RPM) kaina su pašto išlai-domis Š. Amerikoje ir Kanadoje — 5 dol.

Plokštelė įdėta į atitinkamą voką papuoštą iš vienos pusės paties M. K. Čiurlionio grafika, iš kitos — pianisto A. Kuprevičiaus nuotrauka. Taip pat voke yra ir trumpos abiejų menininkų biografijos. Dalis plokštelių ir vokų turi tekstą lietuvių kalba, kita dalis — anglų.

Išleidama šią plokštelę ALB Clevelando apylinkė nori prisidėti prie lietuviškos kultūros ugdymo ir jos garsinimo, nes M. K. Čiurlionio kūryboje atsispindi lietuvių tautos dvasia išaugusi ir giliai susijusi su mūsų gimtuoju kraštu. To-dėl įmonės, organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi pa-dėti šią plokštelę platinti arba bent ją įsigyti.

Visos informacijos platintojams suteikiamos šiuo ad-resu: Mr. J. Nasvytis, 771 East 91 St., Cleveland 8, Ohio.

Norintieji įsigyti šią plokštelę siūnčia šią atkarpą:

Prašau atsiųsti M. K. Čiurlionio piano kūrinių plokštelę. Vardas ir Pavardė _____ Tikslus adresas: _____ Egz. skaičius: Lietuvių k. _____ anglų k. _____ Priedu \$ _____ (čekių, pašto perlaida) Parašas: _____